

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2017. NYÁR

Szerkesztői sorok

A főszerkesztők általában szívesen maradnak a háttérben. A lutheri reformáció indulásának 500. ünnepi évében szerkesztőtársaimmal együtt biztosak voltunk abban, hogy mennyiség és minőség tekintetében is megfelelő anyagot tárhatunk az Olvasók elé. Takarékoskodnom kell a hellyel, ezért a „háttérből” kívánok jó olvasást, gazdagodást ismeretben és lélekben!

Kovács László
főszerkesztő

Krisztus, hit, gyülekezet

Miért nem valamilyen gyümölcsfa? – tették fel többen is a Luthernak tulajdonított közismert idézetre gondolva – vérmérsékletüktől függően – eltérő vehemenciával a jogosnak tűnő kérdést a reformáció jubileumi évfordulójára szánt gyülekezeti ajándékkal összefüggésben. Bánkódásra vagy csalódottságra azonban nincs oka senkinek, hiszen ezekről a fákról így bizonyosan nem egy kétes vagy legalábbis vitatott eredetű mondat jut majd eszünkbe, amely ráadásul nem feltétlen kapcsolható a reformatori teológiai örökség lényegéhez...

Májusban nem ritka jelenség, hogy fát, fákat állítanak az emberek. Néme-lyek az újjászülető természetet, a tavaszt köszöntik így, mások egy szívük-höz közel álló személy iránti szerel-müket kívánják megmutatni. Ennek értelmében nekünk is, akik ebbe a sor-ba álltunk, meg kell válaszolni a kér-dést, hogy mit szeretnénk valójában a reformáció 500. évfordulóján ezzel a gesztussal kifejezni? Válhat-e a faültetés egyházunk életében egy teátrális eseménysorozaton túl sokkal többé, ön-magán túlmutató jelentőségű beszédes jellé, vagyis szimbólummá?

A Szentírást ismerők tudják, hogy egy bizonyos fa, méghozzá a jó és rossz tudásának fája lett Isten iránti engedtlenségünk egyik jelképévé. Bár a bűnesetet büntetés követte, Isten mégsem hagyta magára teremtményét. Ahogyan az ember engedtlenségének, úgy Isten hűségének és szeretetének is egy fa, egy egészen másmilyen fa lett a kitörölhetetlen és megmásíthatatlan mementója. Az élet fája a keresztfá, amely

maig hirdeti Krisztus győzelmét a bűn és a halál felett. Számunkra „Jézus édes emlékezet”, oltalom és menedék a gonosz minden cselvetése ellen. Először

is azt szeretném ezért, ha a reformációs emlékfa Krisztus-szimbólummá válna keresztyén életünkben.

Amelyik fa elültetett, annak törzse és lombkoronája látható, de gyökerei rejtve vannak. Sejtjük, hogy a föld alatt húzódnak, máskülönben nem élhetne a fa, kidőlné és elkorhadna. Így van ez a keresztyén életben is. Ami igazán lényeges: a kereszti ígéje által megszülető és Urunkkal összekötő hit a szemnek láthatatlan. De ahogyan a fa nem létezhet gyökerei nélkül, úgy a keresztyén ember sem élhet a Krisztusba vetett hit nélkül.

Azt szeretném ezért, ha a reformációs emlékfa hitszimbólummá is válna keresztyén életünkben.

És az sem mindegy ám, hogy hová ültetjük a fákat. Az első zsoltár az igazakat folyóvíz mellé ültetett fához hasonlítja. Ahogyan a fának „vízközelben” kell lennie ahhoz, hogy növekedni tudjon, úgy a keresztyén embernek „ígeközelben” kell maradnia, hogy a hitben megállhasson mindvégig. Jézus, az élő víz soha ki nem apadó forrása, aki ma is táplálja, erősíti hitünket ígéje és a szentségek által. Ez pedig elválaszthatatlan a gyülekezet közösségétől, amelyben átélhetjük a bűneinket bőséggel megbocsátó és minket minden veszedelemtől megoltalmazó Úr közelségét. Azt szeretném ezért, ha a reformációs emlékfa gyülekezet-szimbólummá is válna keresztyén életünkben.

Nagyon sokszor idézik, sőt, tévesen Luthernak tulajdonítják az „ecclasia semper reformanda” gondolatát. Pedig az egyházat nem kell állandóan újítani. Épp ellenkezőleg! Luther – szemben sok hitújítóval – az apostoli üzenethez, a tiszta forráshoz, vagyis a kereszti evangéliumához tért vissza, és a rá bízottakat is ide szerette volna elvezetni. Ha nem akarunk „vadhajtások” lenni Isten kertjében, ahol a törvényesség helyett önkényesség uralkodik, igazság helyett pedig égbekiáltó gazság látható (vö.: Ézs 5,7), nekünk sincs más lehetőségünk, mint szüntelen a Krisztusra tekinteni. Mert csak az nevezhető keresztyén életnek, amely a Benne való hitben gyökeredzik, és amelyet egyedül Ő formál és alakít.

Weltler Gábor

Különleges alkalom

Tóth Károly 2014. augusztus 24-ei igehirdetése a soproni evangélikus gyülekezet istentiszteletén

Majd Jézus ismét szólt hozzájuk: Én elmegyek, és keresni fogtok engem, de meghaltok bűnötökben: ahova én megyek, oda ti nem jöhettek. Erre ezt mondták a zsidók: Csak nem akarja megölni magát, hogy azt mondja: Ahova én megyek, oda ti nem jöhettek? Ő így folytatta: Ti letről valók vagytok, én pedig fentről való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem e világból való vagyok. Ezért mondtam nektek, hogy meghaltok bűneitekben: mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bűneitekben. Megkérdezték tehát tőle: Ki vagy te? Jézus így válaszolt nekik: Az, akinek kezdettől fogva mondom magamat. Sok mindent kellene mondanom rólatok és ítélnem feőletek, de igaz az, aki elküldött engem, és én azt mondom a világban, amit tőle hallottam. Ők nem ismerték fel, hogy az Atyáról szólt nekik. Jézus tehát ezt mondta: Amikor felemelíték az Emberfiát, akkor tudjátok meg, hogy én vagyok, és önmagamtól nem teszek semmit, hanem azt mondom, amire az Atya tanított engem. És aki elküldött engem, velem van: nem hagyott egyedül, mert mindig azt teszem, ami neki kedves. Amikor ezeket mondta, sokan hittek benne. (Jn 8,21-30)

Jézus továbbment. Gyakran találkozunk az evangéliumokban ezzel az egyszerű megjegyzéssel. Egészen hangsúlytalan mondatnak tűnik a csodatörténetek és aranymondások között. Pedig súlya van. Ahonnan Jézus elmegy, oda az evangéliumi tudósítások szerint a legtöbbször már nem megy vissza. Ez azt üzeni, hogy van alkalom, van lehetőség Jézussal találkozni, de ez nem tart örökké. Ebben a mai igénkben ezzel szólítja meg Jézus a hallgatóit: „*Én elmegyek, és keresni fogtok engem, de meghaltok bűnötökben: ahova én megyek, oda ti nem jöhettek.*” Többek között olyanoknak mondja ezt Jézus, akik úgy gondolják, nincs szükségük rá. Találkoznak vele, hallgatják őt, vitatkoznak vele, de ez az alkalom valamiért mégsem válik számukra fordulattá, megvalósult lehetőséggé. És Jézus arról beszél, hogy lesz idő, amikor ezek az emberek már keresik őt, de akkor már nem fogják megtalálni. Vannak egyszeri, soha meg nem ismétlődő, Isten készítette különleges alkalmak, amelyek sohasem térnek vissza. Egy-egy rokonnal, ismerőssel való kibékülésre megvan a lehetőség, de nem lesz mindig. Egyre inkább non-stop váló életmódunkban mintha gyakran feledkeznénk meg arról, hogy a lehetőségek nem lesznek mindig adottak, egyszer véget érnek.

Luther Márton záporhoz hasonlította az evangéliumot. Áldás, hogy most nálunk van, érezteti a hatását, de hamar odébbállhat. A mai vasárnapot ősi hagyomány szerint Jeruzsálem-vasárnapnak nevezik, ami a város Kr. u. 70-ben történt elpusztítására emlékeztet. Hogy miért érdekes ez nekünk, XXI. századi keresztyéneknek? Azért, mert felhívja a figyelmünket arra, amit Jézus hirdetett a jeruzsálemieknek: „nem ismerted fel meglátogatásod idejét.” Valahol már véget ért Krisztus jelenléte, és ez szörnyű következményekkel járt. Ez megmutatja, milyen fontos, hogy közöttünk még jelen van Jézus.

Mitől lesz meddővé és mitől lesz gyümölcsözővé meglátogatásunk ideje, az Istennel való találkozás? Ebben az igénkben Jézus megszólítja a köréje gyűlő embereket, és erre kétféle reakcióval találkozunk: Akik a szavukat hallatják a Jézussal folytatott vitában, visszakérdeznak: „Csak nem akarja megölni magát? Ki vagy te?” Süt ezekből a kérdésekből az értetlenség és a távolságtartás. Mintha képtelenek lennének megérteni valamit. Viszont gyönyörű a történet záró mondata: „Amikor ezeket mondta, sokan hittek benne.” Vannak, akiknek gyümölcsöt termett ez az alkalom, és vannak, akiknek nem. Min múlik ez a különbség? Mitől válik hasznossá és mitől eredménytelenné az Isten által adott alkalom?

Olyan könnyű és olyan divatos lenne erre azt mondani, hogy az emberi elhatározáson és az emberi értelmén múlik minden. Jézus mégsem ezekről beszél.

Mi a kulcsa annak, hogy gyümölcsözővé váljék meglátogatásunk ideje? Jézus szavai szerint egyrészt az ő személyének titka. Ennek az igének az egyik legfontosabb kifejezése az, ahogyan Jézus magára mutat: „én vagyok”. Krisztus páratlanságára, a benne adott kinyilatkoztatás megismételhetetlen voltára mutatnak ezek a szavak. Kijelenti ezzel, hogy ő az Isten Fia. Rejtetten mondja ki, mégis utal arra, hogy egy az Atyával, aki így mutatkozott be Mózesnek: „Vagyok, aki vagyok.” Azzal az Atyával, aki ezt mondja magáról: „Lássátok be, hogy csak én vagyok, nincsen Isten rajtam kívül! Én adok halált, és én adok életet, összeűzök és gyógyítok, nincs, aki kezemből kimentsen.” (5Móz 32,39) Tehát Isten a forrása mindennek, az Atya és a vele egy Fiú.

Mitől válik hasznossá az Istennel való találkozás? Erre a választ nemcsak a Jézus által mondott szavak tartalmában, hanem magatartásában is megtalálhatjuk. Ebben az evangéliumi történetben Jézus harcol. Nem látható ellenséggel szemben, hanem az emberek megrögzöttségével. Nem pusztán várja, hogy higgyünk, hanem küzd a hitünkért. A Krisztus-hit nem magától értődő, nem természetes. Annyira nem az, hogy magának Krisztusnak kell harcolnia érte. Hatalmas vígasztalás ez számunkra, hogy Jézus harcol a mi hitünkért is, a mi megrögzöttségünk ellen.

Min múlik, ha Jézus hallgatóinak a szívében nem ébred hit? Jézus ezt nem tudatlanságukkal, értelmi képességeik hiányosságával magyarázza. Ellenkezésük oka az, hogy letről, Jézus pedig fentről való. Végtelen ellentét, mégsem megváltoztathatatlan. A fentről való éppen azon van, hogy közelítsen a lentiekhez. Találkozni akar. Azt akarja, hogy a letről valók szintén fentiek legyenek. Ezért lett ő lentivé és ezért emeltetik fel. Az Emberfia felemeltetése kettős jelentésű. Utal egyrészt keresztre feszítésére, másrészt a mennybemenetelre, az Atya jobbára ülésre. Jézus kereszti és isteni dicsősége felől nézve lesz érthető a titok, onnan kapjuk meg a megoldást, a hitet.

Jézus egyszer továbbmegy. De most velünk van, megszólít minket, beavat titkába, harcol értünk, leszáll hozzánk. Különleges ez a mostani alkalom. Ő teszi azzá, és egyedül ő teheti gyümölcsözővé. Ámen.

JÚLIUS

Imádkozom azért, hogy a szeretet egyre inkább gazdagodjék bennetek ismerettel és igazi megértéssel. (Fil 1,9)

Gyakran áltatjuk magunkat azzal, hogy a hitünk, a kegyességünk, egyáltalán a vallás lényege egyszerűen a szeretet. Még olyan hamis hangok is felröppennek időről időre, hogy olyan mindegy, miféle Istenben hiszünk, csak a szeretet legyen erős bennünk. Isten igéje ebben a tekintetben is mindent a maga helyére tesz. Az emberi értelemben vett szeretet nem azonos azzal, amiért Pál apostol könyörög. Az emberi szeretet gyakran érdekevezérelt: azért szeretünk, mert érdemesnek tartunk valakit a szeretetünkre, vagy éppen viszonzást várunk érte. Esetleg magát a szeretetünket adjuk viszonzásként. Másfelől azzal hitegetjük magunkat, hogy keresztényekként a humánus élharcosai vagyunk, akiknek a legfontosabb feladata az, hogy megfeleljünk a világ elvárásainak, és jótékonykodásban meg az elfogadhatatlan devianciák tolerálásában lássuk az önazonosságunkat. Így tűnnek el lassan a keresztek a templomok tetejéről, nehogy azzal megsértsük mások érzékenységét. Ez azonban mind csak álszeretet. Pál valódi szeretetért könyörög: azért, amelynek az alapja az ismeret és az igazi megértés.

Mert az evangélium lényege nem egy erkölcsi magatartás, hanem egy tőlünk független tény: Isten Jézus Krisztusban megváltotta a világot, megszabadított minket a kárhozattól, és felszabadított arra, hogy amíg ebben a világban zárandokolunk, hátat fordítsunk a haszontalan, üres életnek. Szeretetünk Krisztus keresztjében gyökerezik. Így aztán a keresztény ember nem a bűn által megrontott szívére vagy a világ hamis, múltó divatjaira hallgatva szeret, hanem a megváltó keresztre figyelve. A szeretet legnagyobb lépése nem a rászorulókkal melletti kiállás – ami persze elengedhetetlen! –, hanem mindenekelőtt Krisztus keresztjének hirdetése. Minden egyéb csak követheti ezt! Egyházként ma úgy tudunk só és kovász lenni a magunk helyén, hazánkban, Európában és az egész világon, ha Krisztus mentő szeretetének egyetlen igazságát hirdetjük, és ennek az örömhírnék a tanúiként hajolunk le mindenkihez, akinek az adott helyzetben emberi szeretetre van szüksége.

Tubán József

AUGUSZTUS

De mivel Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és biznyságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak, (és semmit sem mondok azon kívül, amit Mózes és a próféták megjövendöltek: a Krisztusnak szenvednie kell, és mint aki elsőnek támad fel a halottak közül, világosságot fog hirdetni népének és a pogányoknak). (ApCsel 26,22-23)

A bibliaolvasó Útmutató augusztusra kijelölt havi igéje jellemző példa arra, hogy egy igeszakasz a környezetéből kiragadva, ráadásul csak az összetett mondat első felét közölve megcsonkítja az ige mondanivalójának lényegét. Éppen ezért zárójelben ugyan, de olvashatjuk a teljes mondatot.

Könnyen elhisszük azt, hogy a megvásárolható árucikkek és szellemi termékek egyik, ha éppen nem a legfontosabb értékmérőjét az újdonságus jelenti. Megfordítva: ami régi, az bizonyára kevésbé értékes. Az Egyházban is egyre inkább teret nyer ez a szemlélet. A tartalom helyett egyre inkább csak a formára figyelünk. Várjuk, sőt elvárjuk a kreatív, igényeinket és elvárásainkat kiszolgáló ötleteket, újszerű igehirdetéseket. Ezeket éppen újdonságuk varázsa miatt tartjuk értékesnek és vonzóknak. Az újdonság varázsát azonban gyorsan megtöri a múltó idő, és hamar elavulttá lesz az, ami ma új. Krisztus Egyházában immár kétezer éve semmi lényegét tekintve újat nem hirdethetünk. A formák ugyan változnak, de a tartalom: a megfeszített és föltámadott Krisztusról szóló tanúskodás, amelynek őszövétségi gyökerei is vannak, nem lehet más, nem lehet új. A lutheri reformáció sem „hitújítás” volt, hanem visszatérés az Egyház hitének, reménységének eredeti forrásához. Az új, kreatív ötletek tehát csak akkor értékesek, ha az eredeti tartalmat, evangéliumot hordozzák. Csak így születhet és erősödhet bennünk a Krisztus-hit, és épülhet közöttünk, velünk az Egyház.

Kovács László

SZEPTEMBER

És íme, vannak utolsók, akik elsőik lesznek, és vannak elsőik, akik utolsók lesznek. (Lk 13,30)

Igyekeztek bemenni a szoros kapun! – mondja Jézus. Végre valami kézzelfogható, amit teljesíteni lehet. És persze felfoghatjuk úgy, mint a népmesékben, hogy aki átmegy a szoros kapun, az elnyeri a fele királyságot, vagy talán az egészet is, de legalábbis asztalhoz telepedhet az Isten országában, aki pedig nem az a halálba jut. A buzgó megfelelésvágy és a vak akarat eltakarja előlünk Jézus mondanivalóját. Hányszor érezzük és mondjuk is ki, illetve viselkedünk úgy, mintha elsőik lennénk. Első a templomba járásban, első a munkában és tanulásban, első a családom összetartásában. Ha nem lennénk, akkor már mindez összeomlott volna. Pótolhatatlan vagyok. Pedig szükségem van a megtérésre. Amikor ugyanis Istenhez térek, akkor térek magamhoz. Pál ezt így fogalmazza: „Pedig nekem lehetne bizakodásom a testben is. Ha másvalaki úgy gondolja, hogy testben bizakodhat, én még inkább: nyolcadik napon metéltek körül, Izráel népéből, Benjámin törzséből származom, héber a héberek közül, törvény szempontjából farizeus, buzgóság szempontjából az egyház üldözője, a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam. Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítéltém Krisztusért.” (Fil 3,4-7) és „Hiszen kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8-9)

Így ő, aki elsőnek, aki valaminek hitte magát, rájött, hogy utolsó, hogy semmi, Krisztus kegyelme nélkül. Így mindenkinek elmonda: „Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok.” (1Tim 1,15) Az említett szoros kapun Jézus már átment. Kereszthalálával megjárta az utat, hogy nekünk se legyen lehetetlen. Nekünk azonban csak úgy sike-rülhet, hogy ráhagyjuk magunkat Isten kegyelmére, hogy Ő maga vigyen át a szoros kapun és rajta keresztül bejussunk az Ő országába.

Koczor György

A reformáció 500 éve Burgenlandban

Szemelvények egy kismartoni kiállítás anyagából

„Rózsákon jár Krisztus híve... A reformáció 500 éve Burgenlandban” címmel időszaki kiállítás nyílt Kismartonban, a Burgenlandi Tartományi Múzeumban. Az alábbiakban a 2017. november 12-éig megtekinthető tárlat nagy ívű egyháztörténeti áttekintésének egyes fejezeteiről olvashatnak.

Bár a mai Burgenland területén különböző időszakokban vert gyökeret a reformáció, általánosságban elmondható, hogy 1600 körül a legtöbb gyülekezet élén lutheri szellemben tevékenykedő lelkész állt. E korban jelentős, a régió túlmutató szerepet töltött be a Batthyányak által birtokolt Németújvár, amely szuperintendensi székhelyként is működött.

A Habsburg tartományurak rekatolizációs törekvései Stájerországban (1598) és Alsó-Ausztriában (1627) nagyszabású menekülthullámot indított el. A vallási alapon üldözött nemesi és polgári származású menekültek egyik célterülete Nyugat-Magyarország volt, ahol a magyar földbirtokosok védelme alatt, illetve nemesi előjogaiknál fogva vallásszabadságot élveztek.

Több evangélikus nemes szerzett ún. szabad birtokot vagy vett zálogba egész falvakat magyar földbirtokosoktól. Sokan még akkor is kitartottak vallásuk mellett, amikor az ellenreformáció következtében számos magyar földesúr ismét katolikussá lett és a prédikátorok elűzését követően ismét katolikus plébánosok vették át a parókiákat. Sopron szabad királyi város különösen kedvelt célpontja volt az üldözötteknek. Amikor II. József 1781. október 25-én kihirdette türelmi rendeletét, a mai Burgenland területén Felsőőr (Oberwart) református gyülekezete volt az egyetlen protestáns anyagyülekezet. 1782-ben alapították meg az első egyházközséget Városszalónak (Stadtschlaining) és a környező települések evangélikus lakói számára. A türelmi rendeletet követő évtizedben 18 további egyházközség jött létre a mai Burgenland területén. Nyugat-Magyarország nagyrészt német nyelvű községeiben is érezte hatását a 19. és 20. század fordulójának magyarosítási politikája. A burgenlandi evangélikus oktatás különlegessége a Gottlieb August Wimmer lelkész által 1845-ben Felsőlövön (Ober-schützen) alapított tanítóképző. Az 1910-ben gimnáziummal bővített intézmény Magyarország és Ausztria területéről is vonzotta a tanárjelölteket. 1921-ben ez volt az egyetlen érettségit biztosító intézmény egész Burgenlandban.

A „német–nyugat-magyarországi“ területek Ausztriához csatolása és Burgenland tartomány megalakulása az evangélikus egyház számára is új keretfeltételeket teremtett. Az új osztrák állam tartományai közül Burgenland rendelkezett a legnagyobb arányban evangélikus felekezetű lakossággal, ami egyértelműen a „magyar örökségnek“ volt köszönhető. A lelkészek ugyanakkor megosztottak voltak az Ausztriához való csatlakozás kérdésében.

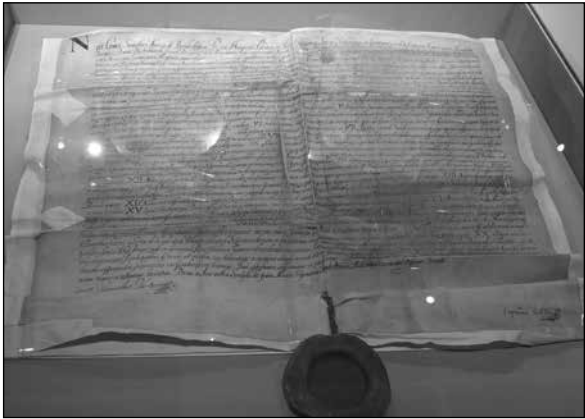
Az első évek kihívását egy működőképes egyházszervezet kialakítása jelentette: A három magyarországi egyházmegye Ausztriához került részeiből létrehozták a Burgenlandi Szuperintendenciát, amelyen belül egy északi, egy középső és egy déli szeniorátust alakítottak ki. Az egyházszervezet élén a szuperintendens állt. Az osztrák államegyházjog átvétele alapvető változásokat hozott az egyházszervezeti felépítésben. A presbiteriális elv kiegészült a konzisztoriális komponenssel. Az egyházközségek elveszítették autonómiájukat és a bécsi Evangélikus Egyházi Főtanács fennhatósága alá kerültek. Az evangélikus lakosság többsége számára csalódást jelentett a katolikus dominanciájú Ausztriához való csatlakozás.

Bár a második világháborús pusztítások – a kiégett ókörtvélyesi (Eltendorf) templom kivételével – anyagi értelemben nem voltak számottevőek, a gyülekezeti életet alapjaitól fogva kellett újjászervezni. Ennek során jórészt visszatértek a már bevált formákhoz: ismét megalakították az egyházközségek keretein belül működő csoportokat és köröket, de nem mint önálló, hanem mint a gyülekezet szervezetébe integrált egyesületeket, így pl. a nőegyleteket, ifjúsági csoportokat és kórusokat.

Napjainkban az egyházszervezet újabb feladatok és kihívások előtt áll.

A hívek, illetve az istentiszteleteket látogatók számának csökkenése következtében különböző átszervezésekre, gyülekezetek és lelkésziségek közötti együttműködésekre került-kerül sor.

*Dr. Gonda Gábor tárlatvezetése alapján összeállította
Tóth Károly*

Sola fide – egyedül hit által!

Amikor a *solákat* vesszük sorra, mindig ugyanarról van szó. Arról ugyanis, hogy hogyan rendeződhet Isten és az ellene felázadt, bűnei következményeitől önerőből szabadulni nem tudó, ezért Isten ítéletére méltó ember viszonya. Voltak, s talán ma is vannak olyanok, akik számára ez nem mellékes kérdés, és nem valamelyik sokadik az életük megoldandó feladatai között, hanem a *kérdések kérdése*.

De nem könnyű azokat ezzel az üzenettel megszólítani, akikről sejthetjük, tudhatjuk (hiszen egyértelműen ki is mondják ezt), hogy számukra ez „nem téma”, nem is érdekli őket. Ilyenkor még az a gondolat is megkísérthet bennünket, hogy ha

„hallgatóságunkat” nem izgatja, akkor nekünk sem kell azzal próbálkoznunk, hogy ezzel kopogtassunk be hozzájuk. Inkább azokról a dolgokról mondjunk okos(kodó) és megható gondolatokat nekik, amelyekre ők – akikről fájdalmas körképként állapította meg egy német teológus: „már azt is rég elfelejtették, hogy elfelejtették Istent” – kíváncsiak. De hát nem ezért alapított egyházat a Szentlélek Úristen! Mégpedig azt az egyházat, amelynek léte, élete áll vagy bukik ezen a sokaknak világ-idegennek, ósdinak tűnő tételen – ahogy Lutherünk mondja a *Schmalkaldeni cikkekben*. EGYEDÜL HIT ÁLTAL VAN ÜDVÖSSÉGÜNK: életünk Krisztussal – itt ideig, egykor pedig nála örökké!

Életveszélyesen tévednek azok, akik azt állítják, hogy nem kell azzal foglalkoznunk, ami ötszáz évvel ezelőtt

Luther Márton számára a legfontosabb volt, hiszen ma már – mondják – „semmi sem biztos”, „ki tudja, igaz-e?”, meg egyébként is, „mindegy, hogy miben, csak higgy valamiben!”. Mégsem hallgathatunk! Tanúskodásra vagyunk elhíva. Ezért alkalmas és alkalmatlan időben is azt mondhatjuk csak, amit Isten ránk bízott, s aminek igazságát a reformáció csodájában tudtunkra adott. Ne féljünk tehát azt elmondani, amit a reformátor atyáktól tanulhatunk! Még akkor sem, ha tudjuk, hogy ez az igazság ugyan mindenkit keres, mindenkinek szól, de nem mindenkit ér el. Csak azokat, akik érzik bűneik súlyát, és talán Luther nyugtalanságával keresik Isten kegyelmét.

Hitvallásunkban, amely 1952-ig még „nevet is adott” nekünk (*ágostai hitvallású evangélikus*), így olvassuk: „Tanítják továbbá, hogy az emberek nem tudnak megigazulni a saját erejükből, érdemeik vagy cselekedeteik alapján, hanem ingyen, Krisztusért, hit által igazulnak meg, ha hiszik, hogy (Isten) kegyelmébe fogadja őket, és megbocsátja bűneiket a Krisztusért, aki halálával bűneinkért eleget tett. Ezt a hitet számítja be Isten előtte érvényes igazságul. Római levél 3. és 4. fejezete.” [ÁGOSTAI HITVALLÁS – IV. A MEGIGAZULÁSRÓL]

Isten igéjének üzenete szólal meg a hitvallás mondataiban. Nincs mit szépíteni: első „mozdulatával” kihúzza az önmagában bizakodó, vallásos teljesítményére építő, Isten nélkül boldogulni akaró ember lába alól a talajt. Leleplez, sarokba szorít, helyzetünkről halálosan pontos diagnózist állít fel. A fuldokló nem képes hajánál fogva kihúzni, megmenteni magát! Le kell számolnunk ezzel az ábránddal.

Annál nagyobb az evangélium ébresztette örömünk! Ami nekünk teljességgel lehetetlen, az mégis a miénk lehet. Isten mégis megkönyörült rajtunk, és egyedül Jézus Krisztusért (Solus Christus!) igaznak fogad el minket. Nem azért, mert igazak vagyunk, hanem mert az értelem számára érthetetlen és felfoghatatlan kegyelméből Krisztus igazságát ajándékozza nekünk. És ez az igazság a hit által lesz a miénk. Meg nem fizethető, ki nem érdemelhető – csak hittel elfogadható. Higgy Isten igéjének, s akkor Krisztus igazsága a tiéd! S így a jócselekedeteid, amelyeknek a megigazulás ügyében nincs „vásárlóértéke”, a hit által megigazított bűnös hálaáldozataként örömet szereznek Istennek és felebarátainknak.

Ittész János

Én elmegyek. (Jn 8,21)

Borzasztó az, ha ő elmegy, mert magával viszi az örök életet és boldogságot, és mindent, amit Isten az övéinek adni akar, ellenben halált, ördögöt, bűnt és csupa szerencsétlenséget hagy maga után. A zsidóknál láttunk ilyet. A törökök közül szintén távozott. A pápaságból úgyszintén. Nincs senki (közöttük), aki egyetlen is megmenthetne. Nagy hálátlanságunkkal így mi vagyunk soron. De azután, hogy a kis sereg, amely most sóhajtozik, az evangéliumot vágyja és szereti, odalesz, és a mag kihámozott, olyan prédikátorok is jönnek, akik nem fognak tudni megtartani, tanítani, vigasztalni egyetlen lelket sem. Rettenetes tehát, ha azt mond-

mindenünket, amink még van, elrabolják tőlünk, de hogy a kedves, vigasztaló evangéliumot, a hitet és Krisztust magát elrabolni hagyjuk, az már túl sok, ezt nem tudjuk elviselni, nem is kötelességünk eltűnni, nem is akarjuk. És az én szívemnek kedves és jó, hogy ebben a dologban engem mindig keménynyakúnak, csökönyösnek és dacosnak mondanak. Mert én itt nyilvánosan megvallom, hogy ez ügyben merev, dacos és önfejű vagyok, ezt a csökönyösségemet és keményfejűségemet, ha Isten is úgy akarja, meg is fogom tartani, és nem hátrálok egy tapodtat sem, bármi is történjék. A szeretet, amely mindent eltűr, mindent hisz és mindent

remél, az engedékeny, és legyen is az; ám a hit ne legyen, az nem tehet semmiféle engedményt.

Jézus így válaszolt: Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak énáltalam. (Jn 14,6)

Ismerd meg először a betlehemi Szűz Mária fiát! Ha megfordítod ezt, és először Istent akarod megismerni, amint a világot kormányozza, amint Sodomát és Gomorát pokoli tűzzel megégette és felforgatta, vagy hogy egyesek megmeneküléséről gondoskodott, másokéről nem, egy-

szóval ha a Felséges műveivel kezded, hamarosan nyakadat fogod szegni, és lezuhansz az égből, mint annak idején a sátán. Mert ez a következménye annak, ha a tetőt kezded építeni, mielőtt alapot vetettél volna.

Ezért, ha helyesen akarsz eljárni, akkor az alapoknál kell kezdened, Istent pedig hagynod kell, hogy tegye, amit tesz. Így szólj: Nem akarom addig megismerni, míg a szűznek a fiát meg nem ismerem.

Ha tehát a Fiút emberségén keresztül megragadtad, lépj tovább hitedben, hidd, hogy az, aki egy szűztől született, egyben magától az örökkévaló Istentől is származik, így ezen ember testének és vérének sátora alatt menedéket talál.

(Luther Márton írásaiból)

ja: Én elmegyek. Mert vele együtt eltávozik az Isten-ismeret, a keresztség, és az úrvacsora értelme, úgyhogy az ember már nem tudja, kicsoda Isten, mi az élet, az igazságosság és az üdvösség, vagy azt, hogyan szabadulhat meg bűntől és haláltól. Vele együtt minden elvész és rosszabb, de legalább olyan rossz lesz, mint annak előtte.

Péter és János azonban így válaszolt nekik: Ítéljétek meg ti magatok, vajon igaz dolog-e Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre! 2Mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk. (ApCsel 4,19-20)

Azt még el tudnánk szenvedni, hogy, ha a szükség úgy kívánja, múlandó javainkat, tisztességünket, életünket és

Gyülekezeti elnökségek találkozója a megújulás jegyében

éjszakába nyúló beszélgetésekre – egy-egy szelet zsíros kenyér mellett.

A találkozó szombati napja Szarka István fejr-komáromi esperes áhítával vette kezdetét. Az igehirdető hangsúlyozta: az emlékév legméltóbb megünneplése „egy kiadós ébredés” lenne. Majd hozzátette: „A reformáció Isten ajándéka volt, Ő adta a Szentlélek által. Erre kell emlékeztetnünk önmagunkat és a társadalmat.”

A múlt, jelen és jövő időben is értelmezett megújulás fogalma adta a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerülethez tartozó gyülekezeti elnökségek konferenciájának idei témáját. A találkozóra 2017. március 3. és 4. között, a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban került sor, mintegy kilencven résztvevővel.

A közös vacsorát és a bemutatkozást követően a házigazda, dr. Hafenscher Károly előadása nyitotta meg a jubileumi emlékévről és annak méltó ünnepléséről való közös gondolkodást. A Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa arról beszélt, hogy mit is jelent az évforduló teológiai és gyakorlati értelemben. Elmondta, hogy a megemlékezés lehetőséget ad többek között az evangélikus identitásunkban való megerősödésre, Luther tényleges megismerésére, mai hitvallásunk megfogalmazására, de arra is, hogy jelet adjunk környezetünknek és utódainknak is. Majd beszámolt az emlékbizottság által szervezett, részben már lezajlott, részben még előttünk álló programokról.

A péntek estét áhítat zárta, amelyet a Szélrózsa-presbitérium csapata tartott Molnár Lilla lelkéssző igeszolgálatával. Ezután a jelenlévőknek még lehetőségük nyílt a kőtetlen, akár

Ezt követően „A reformáció európai városa” címet elnyert Sárvár és Sopron evangélikus gyülekezeteinek vezetői, Gyarmati István, illetve Tóth Károly lelkészek számoltak be arról, hogy közösségeik milyen programokkal

A találkozó főelőadását Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke tartotta, Reformáció 500+ címmel. Ennek során a püspök a jövőre vonatkozó reménységét vázolta fel, sok inspiráló és gyakorlati meglátással.

Olyan kérdéseket vetett fel többek között, hogy van-e gyülekezeti jövőképünk, mennyire befogadóak a közösségeink, vagy hogy első helyen áll-e szolgálatunkban az evangélium hirdetése. Majd – a Christian Schwarz-féle „természetes közösségfejlődés” modell javaslatai alapján – nyolc prioritást nevezett meg a következő ötszáz évre: megerősítő vezetés, ajándékalapú szolgálat, szenvedélyes lelkiség, hatékony struktúra, inspiráló istentisztelet, holisztikus kiscsoportok, szükségletorientált evangelizáció és szeretetteljes kapcsolatok. A konferenciát Szemerei Jánosnak, a Nyugati (Dunántúli) Egy-

emlékeznek a reformáció indulásának ötszázadik évfordulójára. Rostáné Piri Magda, a vasi egyházmegeye esperese pedig a május 28-án, a sárvári Nádasdy-várban tartandó egyházmegeyei hálaadó, egyben kerületi missziói napra hívta fel a hallgatóságot figyelmét.

házkerület püspökének rövid áhítata, majd közös ebéd zárta. Ezt követően a kerület lelkésszi vezetője, valamint Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő fogadóórát tartottak az érdeklődő gyülekezetek számára.

AM

Kerületi közgyűlést tartottak Veszprémben

A reformációi emlékév ünnepi programjai és a gyülekezetek életének hétköznapi ügyei képezték a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület 2017. április 21-én Veszprémben tartott közgyűlésének két fő témáját.

Isó Zoltán, helyi lelkész áhítatát követően Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő nyitotta meg az ülést, és megállapította határozatképességet.

Ezután Szemerei János püspök ismertette a jelenlévőkkel a 2016. évről szóló jelentését. A reformáció indulásának 500. évfordulójára utalva elmondta: „Bár mi, a mai kerületi

A meghozott határozatok alapján a badacsonytomaji leánygyülekezet, illetve a mórchida-árpási társult egyházköz-ség megkapták a kért 1-1 milliós hozzájárulást. A Bakony-cseryén, Sárbogárdon, valamint Szentantalfán tervezett felújítások elvégzéséhez ezen felül – a kerületi maradványkeret terhére – további összegekkel járult hozzá a közgyűlés.

Ezt követően a jelenlévők megszavazták a tétí és a kisbaboti egyházköz-ség társulását is, amelyet a győr-mosoni egyházmegeye közgyűlése már előzetesen jóváhagyott. A

hivatalos határozatok meghozatala után szó esett a 2017-es évre tervezett további programokról. Rostáné Piri Magda vasi esperes tájékoztatást adott a május 28-án, Sárváron tartandó egyházmegeyei hálaadó napról, amely egyben a kerület missziói napja is lesz. Az esperes asz-szony elmondta, hogy a nap úr-vacsorai istentisztelettel kezdődik, majd a Nádasdy-vár udvarán folytatódik, mellyel párhuzamosan gyermekalkalmat is tartanak. Délután különböző helyszíneken zajlanak majd az események. Többek között a nagysátorban megtekinthető lesz a nemescsói ifjúság reformációi darabja, a szabadtéri színpadon pedig Szigeti István zeneszerző Reformáció-kantátájának

közgyűlés tagjai, csak néhány évtizede élünk ezen a földön, de túlnyomó többségében azoknak az embereknek a több generációs leszármazottaiként, lelki és szellemi örököseiként, akik a korábbi századokban éltek, akik alakították és sokszor elszenvetdék hazánk és egyházunk nehéz történelmét.” Majd hozzátette: „Az a tény, hogy Isten megőrizte hazánkat és egyházunkat a sokszor kilátástalan és reménytelen időkben is, az Ő szeretetének és hatalmának a bizonyága. Az Isten gondviseléséről való történelmi tapasztalatunk reményt és erőt ad az előttünk lévő útra is.”

Az elmúlt évet ötletekkel és eseményekkel teli esztendőként jellemezte beszámolójában Mészáros Tamás kerületi felügyelő. Kérte a jelenlévőket, hogy tegyék fel a kérdést, vajon a gyülekezeti megmozdulások a Jézus Krisztustól kapott megbízás alapján zajlottak-e? „Úgy vélem és tapasztalom, a mi hitelességünk helyben dől el. Azon, hogy meglátják-e rajtunk azt, ami az első keresztyénekről fennmaradt: hogy naponként összegyűlnek az ige körül, azt komolyan veszik és élik...” – fogalmazott.

Az egyházkerület elnökségének jelentéseit követően a kerületi tisztségviselők (missziói felelős, GAS-felelős, kerületi ügyész) beszámolóit kerütek sorra. Majd öt gyülekezet támogatási kérelmét tárgyalták meg a közgyűlési tagok.

ősbemutatójára kerül sor zenekarral, vegyeskarral és szóló-énekesekkel. A lovagteremben Dinnyés József dalszerző ad koncertet, majd Monok István, az MTA könyvtárának vezetője mutatja be a Slyvester-féle Újszövetség hasonmás kiadását. A nap során a múzeum is ingyenesen látogatható. Sportvetélkedőt is szerveznek, melyre várják a gyülekezetek focicsapatait.

Az ülés külön színfoltját jelentette D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök felszólalása, aki érdeklődő vendégként vett részt az alkalmon. A nyugdíjas egyházvezető hangsúlyozta: Jézus Krisztussal való személyes kapcsolat és hit nélkül nem lehet gyülekezetet építeni és semmi mást sem. Majd a következőkre hívta fel a jelenlévők figyelmét: „Itt vagyunk a reformáció évfordulóján, és annyi minden még nincs elvégezve. A legfontosabb, hogy belül, a szívekben legyen reformáció.” Végül bocsánatot kért mindazoktól a Dunántúlon, akiket valamilyen módon megbántott.

A naptáregyeztetést követően Mészáros Tamás bezárta a közgyűlést, majd Szemerei János püspökkel együtt ünnepélyesen átadta az egyházmegeyei képviselőinek azokat az emléktáblákat, amelyek az egyházkerület által a gyülekezeteknek ajándékozott emlékfák mellé kerülnek majd. **AM**

Összeállította: **Adámi Mária**; maria.adami@lutheran.hu

Örömnünnep Tatán

Március 19-én, böjt 3. vasárnapjának istentiszteletén Szarka István esperes úr, a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegye esperese ünnepi istentisztelet keretében szentelte fel, s ezzel az Úristen szolgálatába állította azt a keresztelőkutatót, amit a gyülekezet tagjai, Bánfi Brigitta, dr. Roszik Péter és Roszik Dóra testvérek a lutheri reformáció 500. évfordulója alkalmából, Isten dicsőségére a tatai evangélikus gyülekezetnek adományoztak. A gyülekezet oltára ebben az évben 90 éves. A gyülekezet aktivitását jelzi, hogy a reformáció évfordulója alkalmából megvalósulhatott az a reménység, hogy a gyülekezet kis templomában keresztelőkút is legyen. Ez a szép összefogás megmutatja a gyülekezet jövőjében bízó testvérek hitét és áldozatkészségét. Adja Isten, hogy növekedjen az ige hallgatása által azon testvérek száma, akik gyermekként, vagy akár felnőttként kéri és vállalják a Krisztushoz való tartozást, a keresztséget. Isten áldása kísérje az adományozókat és a megadományozott gyülekezetet!

Jó, ha az ember ügy-es, még jobb, ha egy-ügyű! — Gondolatok egy bábfesztivál apropóján

Esztergomi Gyülekezetünk Mustármag bábcsoportja március 11-én részt vett a 15. Országos Evangélikus Bábfesztiválon, ahol nagy tetszést aratott előadásunk. Csoportunk munkájával kapcsolatos soraimat nagyapám, *Józsa Márton* emlékével kell kezdenem, aki egy szüntelenül építkező lelkész volt. Gyermek- és ifjúkoromat végigkísérte az aktuális építési beszámolók meghall-

párhuzamosan viszont egyre többször merült fel bennem az a komoly kérdés is, hogy hol vannak az én ügyeim, az én szolgálati lehetőségeim?

A válasz egyszerű. Ezek az alkalmak egy karnyújtásnyira vannak tőlünk, olykor mégis nehéz azokat észrevenni, és még nehezebb azokra igent mondani. Így jártam én is a bábfesztivál kapcsán. Meghatározó gyermekkori emlékeim,

és a legutóbbi, szépen sikerült karácsonyi darabunk ellenére egy hónapig gyözködtem ma gamat arról, hogy miért nem kell nekünk bábfesztiválra menni. De hála Istennek, annyira megragadott engem ez az ügy, hogy végül az utolsó utáni határidőből kicsúszva jelentkeztünk, a szervező Gyülekezeti és Missziói Osztály rugalmasságának köszönhetően jelentkezhattunk az országos eseményre. S onnantól kezdve csodálatosan haladt minden. A szereplőknek, velem ellentétben, nem kellett egy hónap gondolkodási idő, hanem rögtön igent mondtak a felkérésre, gyorsan elkészült a szöveggönyv, Kliment Mihálynak és Mózes Tamásnak hála lett egy nagyon szép paravánunk. A darab – mely a *Hajózz velünk!* címet kapta – a karácsonyi jelenethez hasonlóan most is a vándor és a hajók szim-

bolikájára épült, de ezúttal Pál apostolt és az életfordító kegyelmet állított a középpontba. Az előadásunk olyan jól sikerült, hogyfelkérést kaptunk egy kapolcsi szereplésre. Pötl Zoltán testvérünk az infoesztrogom.hu internetes oldalon számolt be sikerünkéről, amit az esztergomi Régió TV-ben való szereplésünk követett. Sok elismerésben volt részünk, de mindenekfelett átélhettük azt a csodálatos igazságot, hogy a szolgálat mindig a szolgálattevőt gazdagítja a legjobban. A gyerekek előadása egy sok örömet adó szolgálat, egy igazi ügy, mert lehetőség az Isten ügyének hirdetésére.

Mustármag bábszínházunk egy igazi vasárnapi bábcsoport. Vasárnapiak vagyunk, mint a szőfő, akinek nincs túl sok gyakorlata. Vasárnapiak vagyunk azért is, mert a csoport a vasárnapi iskolás gyerekekből és szüleikből verbuválódott. A vasárnap ünnepnap, így az öröm napja. Mi pedig legfőképpen azért vagyunk vasárnapiak, mert a bábozás révén ünnepnapra örömmel hirdethetjük az igazi Örömhírt. Azt hiszem, hogy ennek az örömmel a közös átélése volt a bábfesztivál legnagyobb ajándéka.

Ebben az ajándékban viszont csak úgy részesülhettünk, hogy előtte mindannyian Igen!-t mondtunk a hívásra. Saját példánkon keresztül buzdítok hát mindenkit, akit megszólít valamilyen szolgálat, hogy legyen bátorsága, elszántsága, hite igent mondani reá, hiszen általa nemcsak a gyülekezet, hanem önmaga is gazdagodni fog.

Román-Tölgyesi Ágnes
Összeállította: Szarka Éva lelkész

Lébényben koncertezett Tóka Ágoston a Reformáció 500 keretében

Egy valódi interaktív orgonakoncert részesei lehettek azok, akik május 4-én délidőtájban részt vettek Tóka Ágoston orgonaművész koncertjén az evangélikus templomban. A szokatlan kezdet a szervezők, az ajándékkoncertet felajánló Református Zenei Fesztivál vezetősége kérte azért, hogy minél több gyermek ott lehessen. Az iskola ezt lehetővé tette, sőt tanóra keretében tanáraikkal együtt eljöttek, így megtelt gyermekekkel a templom.

Tóka Ágoston először ötletes módon bemutatta a magával hozott hangszert, egy különleges 150 éves német harmóniumot, majd a reformáció korabeli énekekről beszélt. Ezután a Luther által írt Erős vár a mi Istenünk kezdetű énekünket szólaltatta meg, sőt azon gyermekekkel is rövid idő alatt megtanítottatta, akik katolikusok lévén nem ismerték azt. Ezt követték a genfi zsoltárok, köztük a Mint a szép hűvös patakra kezdetű énekünk, amit nagy lelkesedéssel énekelt mindenki. Az énektanulás után improvizációs

takra kezdetű énekünk, amit nagy lelkesedéssel énekelt mindenki. Az énektanulás után improvizációs

bemutató következett, amelynek keretében a gyermekeket bevonva azok tapsolásának ütemére orgonakisértelet adott. Ezt a hallgatóság lelkes tapsal jutalmazta. A művész, aki egyébként zeneiskolában és a Református Hittudományi Egyetemen egyházi zenét tanít, és kántorként is szolgál, megdi-csérte a gyermekek zenei tudását és jó készségeit. A gyermekek felszabadultságát és örömet látva arra gondoltam, hogy milyen jó dolog, ha egy gyülekezetben ilyen nagy tehetségű, lelkes és gyermekekhez értő kántor tevékenykedik. A koncert befejező részében a művész a templomi orgonán Bach-műveket adott elő, amit a hallgatóság nagy tetszéssel fogadott.

Ez az esemény is fontos alkalom volt arra nézve, hogy ebben a jubileumi évben minél többen ismerkedjenek meg a reformáció kulturális örökségével.

Koháry Ferenc

Közgyűlést tartott a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye

Április 8-án Bönyön tartotta meg közgyűlését a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye. A nyitó áhítatot Menyesné Uram Zsuzsanna győrsági lelkész tartotta.

A megnyitó után elsőként Kiss Miklós esperes jelentését hallgatták meg a jelenlévők. Ebben elhangzott, hogy nincsenek könnyű helyzetben a lelkészek szolgálatuk végzése közben, mivel az emberek között nagy a közönyösség. A lelkészek mindent megpróbálnak, mégis sokszor kevés az eredménye a hívogatásnak. Az épületek fenntartása is nagy teher, amit egyik gyülekezet sem tudna önerőből megvalósítani. Tétélesen felsorolta, hogy melyik gyülekezetben milyen esemény történt. A gondok ellenére mégis reménységgel tekint a jövőbe, mert az egyház Ura biztosan nem feledkezik meg rólunk.

Rátz András egyházmegyei felügyelő hasonlóképpen aggodalmának adott kifejezést, különösen a pályázati források elosztásnak változása miatt. Várhatóan kevesebb pénz fog jutni az egyházi és más ingatlanokra, az iparfejlesztés lesz a fő cél. Örömet fejezte ki afölött, hogy a Rábcapai Ifjúsági Tábor sikerült időben felújítani és berendezni.

A hozzászólások után következett a munkaági felelősök jelentése, amelyeket szintén elfogadott a közgyűlés.

Döntést igényelt a téti és a kisbaboti gyülekezet társulási kérelme. Mivel a két gyülekezet közgyűlése ezt már megszavazta, és az egyházmegyei presbitérium is elfogadta, a közgyűlés jóváhagyta a társulást.

Koháry Ferenc

Összeállította: **Koháry Ferenc**; ferenc.kohary@lutheran.hu

Családi Nap Pál apostol nyomában

Idén tavasszal Szőlősgyőrök adott otthont a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye Családi napjának és az Országos evangélikus hittanverseny megyei fordulójának. A nap indításaként közös éneklésre került sor, amit Pfeifer Ottó iharosberényi lelkész vezetett Györgyi Zsolt csurgói lelkész segítségével. A nyitóáhitatot Kőszeghyné Raczko Zsuzsanna esperes és férje, Kőszeghy Miklós tartották játékos formában. A gyermekek előtt megelevenedett a hittanverseny fő alakja, Pál apostol, aki éppen elményeit, missziói útjának kalandjait mesélte el a hallgatóságának. A gyermekek különféle szerepeket eljátszva maguk is részeseivé lettek az évezredes történetnek. Az áhitat után négy korcsoportban indult a verseny. A legnagyobb létszámú korcsoportot a 3-4. osztályosok alkották, ahol több mint 40 evangélikus gyermek mérette meg magát négyfős csoportokban. A többhetes készülésnek, gyakorlásnak végül meglett az eredménye. A legkisebbeknél a

zalaegerszegiek, a 3-4. osztályosoknál a kaposváriak, az 5-6. osztályosoknál a keszthelyiek, a legnagyobbaknál pedig szintén a kaposvári evangélikus gyülekezet hittanosi diadalmaskodtak, így részt vehetnek az országos versenyen. A hittanverseny alatt a gyermekfoglalkozásra érkezők a helyi iskola pedagógusainak segítségével kézműves foglalkozáson vehettek részt, ahol sok szép tavaszi dísz, ajándékot készíthettek, a

napra ellátogató szülők pedig csoportos beszélgetésen vehettek részt. A délután folyamán az iskola parkjában hatalmas játékra került sor, majd a Palinta Társulat előadását nézhetette meg a közel 250 fős gyermekesereg. Az evangélikus kötődésű zenészek Luther Márton életét próbálták bemutatni énekes formában. A nap zárásaként végül eredményhirdetésre került sor, ahol Pongrácz Máté egyházmegyei ifjúsági lelkész köszöntötte a gyermekeket. Végül imádsággal és úti áldással zárul a Somogy-zalai családi nap és hittanverseny.

Messiási titok – Teológuspassió a nagyhéten

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói nagyhét alkalmából évről évre felkeresik valamelyik evangélikus egyházmegyét, hogy előadják Jézus Krisztus passiójának történetét. Idén a Somogy-Zalai Evangélikus Egyház-

megyére esett a választás. A tizenkét fiatal megrendítő módon elevenítette fel a passiójátékok régi hagyományát.

A zömében harmadéves egyetemi hallgatók hónapokon át készültek az előadásra. A jól megtervezett díszlet és a különleges forgatókönyvet Márk evangéliuma alapján a teológushallgatók készítették. A nagyhét eseményein kívül jól ismert bibliai csodatetteket és jeleneteket is bemutatnak színdarabjukban. A történetben láthatóvá vált, ahogy Jézus szeretettel fogadja tanítványait, ahogy közösségben van az öt körülvevő emberekkel, ahogy Júdás árulása által eljut az esemény Jézus elítéléséig, majd a keresztre

feszítésig. A passiótörténet megjelenítése a húsvéti ünnepkör leglényegesebb napjain jó felkészítést, indítást jelenthetett a gyülekezetek számára. A lelkész és hittanárjelölteket dr. Pángyánszky Ágnes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze kísérte el, aki az egyik passiójáték utáni prédikációjában így fogalmazott: „Ennek a mostani passiójátéknak a Messiási titok a címe. Annak a Messiásnak a titka, aki többször is megkérdezi tanítványaitól és tőlünk is: „Hát ti kinek mondotok engem?” A láttató és magával ragadó előadás végén a Messiás értünk viselt szenvedése és halála nem maradt titokban! Világossá vált az emberi élet legfontosabb kérdése, ki nekünk Jézus Krisztus!

Összeállította: **Pongrácz Máté;**
mate.pongracz@lutheran.hu

KATARTIKUS PASSIÓ KEREKES SZÉKBEN

Több helyszínen mutatta be a soproni egyházmegyében húsvét előtt a Jézus szenvedését és halálát feldolgozó passiójátékát a MEVISZ Bárka-csoportja. Hegedűs Attila nemeskéri lelkész, egyben a soproni Eötvös József Gimnázium iskolalelkésze – a passiókörút helyi szervezője – így számolt be az eseményről: „2016 őszén láttam meg egy kiállításon a Bárka egyik korábbi passiójátékán készült fényképet. Ekkor merült fel bennem, hogy meg kellene hívni őket az iskolánkba. A szervezés során végül odáig merészkedtünk, hogy valóságos turnét szerveztünk a mozgássérült szereplőkkel előadott passiójátéknak. Két soproni iskolában, az Eötvös mellett a Líceumban, illetve Sopron mellett még több gyülekezetben, Ágfalván, Harkán és Rábászentandrason láthatták a passiót a nagyhéten. A negyedik helyszín Nemeskér volt, ahol a helyiek mellett a nemescsói, vadosfai és celldömölki hívek is jelen voltak, minthogy ez az alkalom a virágvasárnapon az egykori dunántúli artikuláris gyülekezetek találkozója volt. A saját nehézségeikkel megbirkózni kénytelen szereplők minden alkalommal hitvallásszerűen jelenítették meg a jól ismert, katartikus történetet.”

UBORKASZEZON UTÁN EMLÉKPARK

Kettős évfordulóra készülnek méltó módon Sopronnémeti evangélikusai: az idei esztendőben nemcsak a lutheri reformáció megindulásának 500., de saját templomuk felszentelésének 20. évfor-

dulójáról is megemlékeznek. Így ősszel elhatározták, hogy a templom mögötti 1200 m² alapterületű – egykor a Rábaközre jellemzően uborkatermesztés céljára bérbeadott – földterületükön

emlékparkot létesítenek. Az azóta is szépen gondozott területen több, mint száz, többségében újonnan ültetett fát az egyházközösség jelképes összegű pénzbeli megváltás ellenében felkínálta az elmúlt két évtized során a templomban megkeresztelt 19 személynek, 21 megkonfirmált fiatalnak, illetve annak a hat házaspárnak, akik itt kötötték házasságukat. Ezen túl emlékfája lesz a gyülekezetben ezen idő óta szolgáló lelkészeknek, felügyelőknek és gondnokoknak, az egyházkezelő püspökeinek, az egyházmegye espereseinek, valamint a templom tervezőjének. A park létesítését adománnyal támogatóknak a gyülekezet emléklapot ajándékozik.

Összeállította:
Tubán József;
tubanjozsi@freemail.hu

Gyülekezeti munkatársképző és teológus nap volt a hivatás vasárnapján, Szombathelyen

Egyházunk vezetősége a húsvét ünnepe utáni második vasárnapot, Jó pásztor vasárnapját a hivatás vasárnapjaként hirdette meg egyházunkban. E napon ünnepi alkalomra gyülekeztek a szombathelyi evangélikusok az istentiszteletre, hiszen a keresztyén egyházi szolgálatért és teológusképzésért imádkozott a gyülekezet.

Az istentiszteleten Szevik Imre, ny. püspök áldotta meg azokat a híveket, akik az elmúlt hetekben és hónapokban részt vettek a vasi egyházmegye gyülekezeti munkatársképző tanfolyamán. A gyülekezeti szolgálatba kiküldöttek oklevelet vehettek át a munkatársképző záró alkalmán. Ezen a hétvégén teológushallgatók is szolgáltak a gyüle-

kezetben. Szombaton ifjúsági órát, és a felnőttként konfirmálóknak Alfa-kurzust tartottak; vasárnap pedig, míg a teológushallgatók egy része az istentisztelet liturgiájában vállalt szolgálatot, másik részük a gyermekeknek tartott foglalkozásokon vett részt. Az igehirdetés szolgálatát az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének vezetője, dr. Bácskai Károly végezte. Az alkalom agapéval zárult.

Jótekonysági koncert Csepregen

Még tavaly év végén történt, hogy rablók törtek be a csepregi evangélikus fiókegyház pénztárosának a házába. Egyebek mellett a maroknyi közösség egész éves készpénzkészletét is ellopták. A Szakonyi Evangélikus Egyházközséghez tartozó Csepreg, evangélikus történetünk tragikus emlékű helyszíne, ma túlnyomó többségében római katolikusok által lakott város. Jelentős kulturális életében a férfi dalkör is fontos szerepet játszik. A Csepregi Férfi

Dalkör Egyesületének elnöke, Pukler Zoltán, aki a katolikus gyülekezet agilis tagja, segítséget szervezett az evangéli-

kusok támogatására: húsvét hétfő délutánján a Csepregi Nyugdíjas Egyesület és a Farkas Sándor Egylet bevonásával

adománygyűjtő jótekonysági koncertet hirdetett meg a helyi művelődési házban. A programban a szervezők mellett közreműködött még a Büki Evangélikus Egyházközség ifjúsági énekekkel, Ziembicki Dóra színművész, és a Répce Citera Barátok Köre. Csepregiek, szakonyiak és bükiek egyaránt részt vettek az alkalmon, és adományukkal segítették a kár megtérülését. A programot jó hangulatú szeretetvendégség zárta.

Simon Réka
Összeállította: **Kőrösi Krisztina;**
krisztina.korosi@lutheran.hu

Veszprém megyei evangélikus iskolások „sikerei”

Kemény fába vágta a fejszét az idei évben, aki szerepet vállalt a gyermekek Országos Evangélikus Hittanversenyre való felkészítésében. Pál apostol élete, tanítása és missziói útjai ugyanis komoly kihívás elé állították a fiatalokat és a felnőtteket egyaránt. Egyházmegyénk mindkét iskolája képviseltette magát egy-egy csapattal az egyházkerületi fordulóban: a Kmety György Evangélikus Általános Iskola és Óvoda az 5-6., míg a Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola a 7-8. évfolyamosok versenyében. „Meggérettünk” és nagy örömünkre „nem találtat-

tunk könnyűnek”, hiszen mindkét intézmény diákjai elhozták az 1. helyezést a maguk korcsoportjából, így továbbjutottak a budapesti országos döntőbe, ahol szintén nem vallottak szégyent. Sőt! A marcaltőiek (Kmety) megnyerték a teljes versenyt, míg a pápaiak (Gyurácz) a hasonlóan előkelő 2. helyet szerezték meg. A kiváló eredmények mellett a (címben is jelzett) legnagyobb siker mégis az, hogy fiatalok hetekig-hónapokig tanul-tak, olvasták, értelmezték Isten ígését, amely reménység szerint egész életükön át kíséri majd őket.

Egy kirándulás élményei

A Veszprémi Evangélikus Egyházközség fiataljai egy csodálatos tanulmányi kiránduláson vettek részt február 3-án Sárváron. A Wittenbergből érkezett reformációs kamion

és a sárvári vár megtekintése szerepeltek az útitervben. A nagy januári hideg után egy gyönyörű napsütéses reggelen indultunk el 47 hittanos gyermekkel. Mikor megérkeztünk, meglepetten szálltunk le buszunkról, mert ott az időjárás hideg és ködös volt. Ám ez nem rettentett el senkit, és nagy lelkesedéssel jártuk végig a város reformációs téma köré épített helyszíneit. A vár történelme és szépsége még a legkritikusabb felsősöket is lenyűgözte. Beleképzeeltük magunkat a középkorvégi hangulatba, és elméláztunk rajta, milyen nehéz is lehetett egy-egy könyvet kinyomtatni. A régizt az újjal ellensúlyozva a gyermekek rengeteg képet készítették 21. századi mobiltelefonjaikkal. A kamion a kirándulásunk fő állomása volt, ahol mindenki bevásárolhatott pl.: Luther játékgúrából is. A nap legszebb pillanatai közé tartozott, amikor a sárvári evangélikus templomban énekeltünk evangélikus korálokat. A kirándulás elérte a célját, hisz újra megtapasztaltuk az Úr közösségteremtő munkáját. **Soltész-Gáspár Judit hitoktató**

Közösségépítő alkalmak Pápán a reformáció jubileumi évében

Az év elején több jótekonysági hangverseny volt a gyülekezet templomában. Előbb a „Szeretet szimfóniája” elnevezésű koncerten az Erkel Ferenc Ének-Zenei Általános Iskola diákjai és az Éneklő Szülők Kara, majd a másik alkalommal Fodor Veronika operaelőadó és barátai szolgáltak színvonalas muzsikával. Utóbbin a jelenlévők egy evangélikus gyermek gyógyítási költségeire gyűjtöttek adományokat. Emellett a „Reformáció 500” lendületét kihasználva régi vágya is teljesült a gyülekezetnek, hiszen megalakult saját kórusa.

Egy – szintén az emlékévhöz kapcsolódó – sikeres pályázat eredmé-

nyeként a gyülekezet tagjai budapesti kiránduláson vettek részt, amelyen megtekintették az Evangélikus Országos Múzeum új tárlatát.

Az egyházközség lelkésze, Polgárdi Sándor idén először szólította meg azokat az evangélikusokat, akik szövegműveléssel és borászattal is foglalkoznak. A találkozásra remek lehetőséget kínált – a vasárnapi és egyéb ünnepi alkalmakon túl – az első evangélikus borversenyen, amelynek a tavasz kezdetén a látogatóközpont adott otthont. A résztvevők együtt emlékeztek a kiváló magyar íróra, Hamvas Bélára, „A bor filozófiája” című könyv szerzőjére is. Ez a

sokszínűség jelzi az emlékévhöz rejlő lehetőségeket, amelyek által közelebb kerülhetünk Urunkhoz és Óáltala a másik emberhez egyaránt.

Összeállította: **Weltler Gábor;**
gabor.weltler@lutheran.hu

Az ünnepi év kapcsán egyházkerületünk espereseit és egyházmegyei felügyelőit kérdeztük véleményükről. A kérdések ugyanazok, és akik megtisztelték minket válaszukkal, egyházunk sokszínűségét mutatják be az EGYKÖZPONT körül.

Kérdéseink:

1. Mit jelent Önnek az, hogy ágostai hitvallású evangélikus?
2. Ebből a szempontból miben látja a jelenlegi evangélikus egyház erősségeit és hiányosságait?
3. Hogyan ünnepli Ön a reformáció 500. évfordulóját?

**Mesterházy Balázs esperes,
Soproni Evangélikus Egyházmegye**

1. Elsősorban azt, hogy tartozom egy olyan globális közösséghez, akik hozzám hasonlóan élnek meg hitüket, és a Krisztust egy olyan egyház segítségével ismerték fel, melynek tagjai számára sokat jelent a benne elnyert szabadság megélése.

Jó tudni, hogy egy 1530-ban, az akkori Németország akkori körülményei között megfogalmazott hitvallási irat bírhat olyan erővel, amely nemcsak egy történelmi dokumentum Luther és Melancthon tanítása alapján, hanem a mindennapjainkat átjáró 28 tétel vall a kegyelmes Isten megtalálásának lehetőségéről.

2. Számomra fontos, hogy az evangélikusság nem csak az, amit mi a Kárpát-medencéből látunk belőle, és próbáljuk elhiteni magunkkal, hogy több mint kétszázezren vagyunk.

A Lutheránus Világszövetség 145 tagegyháza vallja a májusi nagygyűlésre készülve, hogy „Isten kegyelméből megszabadított krisztusi közösség” (ld. LVSZ küldetésnyilatkozat) vagyunk. Ezt a hitvallást nagy erősségnek tartom, és annak is örülök, hogy minden megszülető dokumentum v. állásfoglalás átgondolt teológiai alapokon nyugszik, és minden szociális vagy egyéb társadalmi területen kifejtett aktivitás csak annak következménye, hogy mi már megélhettük megváltottságunkat.

Amennyiben a kérdést a magyarországi evangélikusokra vonatkoztatom, akkor azt gondolom, hogy körbe kell néznünk, kik vagyunk. Ezek: fiatalok, idősök, tanultak és kevésbé iskolázottak, konzervatívok és liberálisok, kegyesek és kegyetlenek, de ugyanúgy a már említett „Isten kegyelméből megszabadított krisztusi közösség” tagjai. Függetlenül attól, hogy hány oldalt olvastunk Luther írásaiból, vagy mennyire emlékszünk a konfirmációi kátéből.

3. Azt gondolom, fontos mindhárom idősík. Emlékezni a múltra, hálát adni a jelenért, és készülni a jövőre azzal a reménnyel, amely az első kettőből származik. Jó látni, hogy a Luther által 500 éve elindított – és mások segítségével Isten Szentlelke által fenntartott – folyamat hogyan változtatott embereket, intézményeket és közösségeket. Én ezért a változásért adok hálát harkai gyülekezetemben, ahol szokásos programjainkon kívül templombelsőnk és múzeumunk felújítására is készülünk idén. Ezért a folyamatos változásért imádkozom a soproni egyházmegyében is, valamint ugyanilyen örömmel készülök Namíbiába, az LVSZ 12. nagygyűlésére Magyarországi Evangélikus Egyházunk képviselőjeként.

**Rostáné Piri Magdolna esperes,
Vasi Evangélikus Egyházmegye**

1. Az Ágostai hitvallás szerkesztői, amikor megfogalmazták, hogy mi is az egyház, tulajdonképpen egy olyan „minimál projektet” hirdettek meg, ami maga a teljesség: *Az egyház a szentek gyülekezete, amelyben az evangéliumot tisztán tanítják és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki.* Ennyi. Ha azon gondolkodom el, hogy mit jelent számomra az, hogy evangélikus vagyok, akkor azt mondhatom, elsősorban és mindenekfelett a Krisztus- központú igehirdetést és a szentségek helyes kiszolgáltatását. Ha ez a két tényező megadatik nekem, akkor azt mondhatom, hogy minden más már csak extra ajándék.

Fontos nekem a sokszínű, szépséges evangélikus istentisztelet. Gyönyörű énekeink, egyházi zenénk. A gyülekezetek látogatása során olyan sok szép egyházi textiliát, kegytárgyat láthattam, hogy ma is beleborzongok.

Nagyon sokat kaptam, mint legtöbbször, evangélikus identitásom kialakulásához a szüleimtől, anyai nagyanyámtól, az ősi kővágóörsi gyülekezettől. Mégis, ha arra gondolok, hogy hol teljesedett ki bennem mindaz, amire azt mondhatom, hogy evangélikus, akkor azokra a Kemenesalján megismert, hitvalló testvérekre gondolok, akik életem elmúlt három évtizedére személyes éltük példájával hatást gyakoroltak.

2. A jelenlegi és – úgy gondolom – a mindenkor evangélikus egyház fontos erőssége a nyitottság és a befogadásra való hajlandóság.

Hiányosságát pedig pontosan az előző kérdésre adott válaszom első bekezdésében leírtak hiányában látom. Igehirdetéseinkben sokkal erőteljesebben kellene megszólalnia az értünk meghalt és feltámadt Krisztusnak. Amíg pedig még mindig ott tartunk, hogy úrvacsorát csak elvétele, nagy ünnepen, esetleg havi egy alkalommal szolgáltatunk ki, addig nagyon nem élünk az Ágostai hitvallásban megfogalmazottak szerint. (Mitől is vagyunk ágostai hitvallású evangélikusok?)

3. Gyülekezetünkben évek óta készülünk Luther műveinek, és az evangélikus hitvallási iratoknak a tanulmányozásával. (Luther olvasókönyv) Reménységgem, hogy az ezeken az alkalmakon hallottakat híveink jól a szívükbe zárják. Egyházmegyénkben is lesznek alkalmak, amelyeken méltóképpen megemlékezünk az évfordulóról. Magam is igyekszem részt venni minden olyan országos rendezvényen, amelyre az évforduló kapcsán kerül sor.

**Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna esperes,
Somogy-Zalai Evangélikus Egyház-megye**

Reformáció, szó szerinti fordításban azt mondhatnánk, visszaalakítás. A reformáció számomra egyértelműen helyreállítást jelent. 1517-ben Luther Márton célja az volt, hogy az egyházat visszaállítsa a krisztusi alapokra, hogy helyreállítsa azt az egyházat, mely egyedül Krisztust vallja Urának, Őt követi és nem emberi érdekeket, hatalmat, hagyományokat, hanem az élő Urat. Elsősorban úgy, hogy egyedül a Szentírás áll az egyház tanításának középpontjában, az Isten igéjét tisztán és igazán hirdetik az emberek között, lehetővé téve az ige olvasását. Egyedül a hitet és a kegyelmet hirdeti, mint egyetlen lehetőséget az üdvösségre; a cselekedeteink, a jóra való törekvésünk gyümölcsei lehetnek megtért életünknek.

Helyreállításra ma is szükség van. 500 év távlatából azt mondhatjuk, hogy kevesen olvassák rendszeresen a Szentírást evangélikus testvéreink között. Kevés a tanítás az otthonokban, sőt a gyülekezetekben is, mert sokan evangélikusnak vallják magukat, de ugyanúgy olvassák az Útmutatót, mint a napi horoszkópot, keveredik a Krisztushit a babonás félelmekkel, és míg a „Láthatóan evangélikus” egyházra törekszünk, a személyes életünkben nem látszik sokszor az, hogy élni tudnánk a reformációban kapott hitvallás szerint, hogy hittel, láthatóan és hallhatóan vallanánk azt, hogy evangélikusok vagyunk. Szükség van újra a helyreállításra, és talán ez az ünnepi év lehetőséget ad arra, hogy láthatóvá tegyük evangélikus közösségeinket. Nem csupán külsőségekkel, hanem az igazi értékekre helyezve a hangsúlyt: a személyes hitben való megerősödéssel, elgondolkodva azon, hogy evangélikus hitünk tényleg összhangban van-e az Ágostai hitvallásban megfogalmazottakkal. Az ünnepünk csak akkor lesz teljes, ha a személyes életünkben tudunk méltóan emlékezni a reformációra és megvallani azt, hogy egyedül a hit, egyedül a Szentírás, egyedül a kegyelem és egyedül Krisztus vezethet el az Istenhez.

Összeállította: **Koczor György**, gyorgy.koczor@lutheran.hu

2017-ben is olvassa a *Dunántúli Harangszót!*

Megrendeléseiket az eddigi módon küldhetik el a gyorgy.koczor@lutheran.hu email címre, a **8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.** postacímre, vagy a **+36 20/824-3444** telefonszámon.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám: **UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025**

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

A közlemény rovatba kérjük beírni a megrendelő neve és címe mellé: **Adomány DH**

(Egy újság egy évre szóló önköltségi ára 1.600 Ft/példány)

Kérésre csekket küldünk!

REFORMÁCIÓI MÍTOSZOK: PRAKTIKUS MUNKAMEGOSZTÁS VAGY SZENT SZOLGÁLAT?

Egyházunkban időről időre megszólalnak olyan hangok, amelyek szerint a reformáció során megtisztult evangélikus közösségben valójában nincsenek papok és hívek, klerikusok és laikusok, hanem mindenki egyaránt pap az Isten színe előtt. Egyháztörténeti művekben is gyakran egyszerűen prédikátoroknak nevezik a régi idők lutheránus lelkészeit, mintha ezzel is azt jeleznék, hogy egyházunkban nincs létjogosultsága a minden más egyházi szol-

se tanítson és szolgálta ki a szentségeket az egyházban, csak az, akit erre szabályszerűen elhívtak” (XIV. cikk). Az egyház valódi és sajátos hivatása az evangélium hirdetése és a szentségek kiszolgáltatása, ezt a szolgálatot pedig nem lehet másként végezni, csakis belső és külső elhívás, illetve felhatalmazás, azaz a felszentelés birtokában. Luther a középkorban kialakult téves nézetel szakítva persze nem tekinti a papok szolgálatát üdvösségszerző, Isten

den más egyházi szolgálat – például a hitszónokok szolgálata – fölé.

Luther az efféle papi szolgálatról nem akart hallani, hiszen ez nem az egyház eredeti, apostoli hagyományaihoz tartozik, hanem későbbi eltévelyedés. Ugyancsak tévelygésnek tekintette Luther azt a jelenséget is, amely a régi kötöttségek után szabadossá vált gyülekezeteket vagy a parasztháború rajongóit jellemezte, amelyek gyakorlatilag eltörölték a lelkészi szolgálatot, és minden ember kedvére taníthatta a közjük valókat, a maga szája íze szerint értelmezve a Szentírást. Luther szerint ugyanis bár a Krisztusról való tanúságtétel mindenkinek kötelessége, a rendes gyülekezeti szolgálatnak a szabályszerű felhatalmazás az alapja: „Annak okáért aki keresztyén akar lenni, legyen biztos aziránt és fontolja meg jól magában, hogy mi mindnyájan egyenlőképpen papok vagyunk, vagyis hogy az Isten ígéje és bármely szentség dolgában azonos hatalommal bírunk. Ámde nem szabad bárkinek azt gyakorolni, csakis a gyülekezet beleegyezésével vagy a felsőség meghívása alapján” (Az egyház babiloni fogságáról).

A lutheri reformáció tehát nem megszüntette a klerikusok és a laikusok szolgálata közötti különbséget, hanem éppenséggel a maga helyére emelte mindkettőt.

Eszerint minden ember pap abban az értelemben, hogy közvetlenül megszólíthatja Istent, illetve hogy tanúskodnia kell a hitével Krisztus hatalmáról és irgalmáról. Isten a maga üdvösségre vezető kegyelmét azonban az igehirdetés és a szentségek kiszolgáltatása révén az egyház szabályszerűen elhívott és felhatalmazott lelkészeinek szolgálatán keresztül közli, így a lelkészi szolgálat szent és páratlan, nélkülözhetetlen és megkülönböztetendő minden más, a praktikus munkamegosztásra épülő egyházi szolgálatától.

Becsüljük meg ennek megfelelően!

Tubán József

gálatnál fontosabb, attól „minőségileg” megkülönböztetendő lelkészi hivatásnak. Segíti ezt a vélekedést az is, hogy papjaink a XVIII. századra elhagyták a liturgikus öltözetet, és tanítói kötőnben – az úgynevezett Luther-kabátban – végezték szolgálatukat. Ma pedig olykor előfordul, hogy egy-egy gyülekezet egyszerű alkalmazottnak vagy választott tisztségviselőnek tekinti a lelkészt, nem pedig a közösség lelki és minden más téren is kompetens vezetőjének. A legszomorúbb pedig az, hogy ennek a félresiklott vélekedésnek a forrását előszeretettel jelölik meg Luther személyében.

De hogy gondolkodott a valóságban Luther és a nyomában járó lutheránus reformátorok a lelkészi szolgálatról?

Az Ágostai hitvallás nem beszél arról, hogy nincs szükség a lelkészek kiemelt és szent szolgálatára, hanem kimondja, hogy „nyilvánosan senki más

felé közbenjáró szentségnek, viszont azt soha nem tagadja, hogy a szolgálatuk szent, sajátos és minden másától különböző szolgálat, hiszen a Szentlélek azon keresztül közli kegyelmét az ige és a szentségek révén az egyház népével.

A késő középkorban valóban voltak olyan lelkészek, akik egyszerű prédikátorként működtek: az ő feladatuk volt a hitszónoklatok tartása, vagyis a gyülekezet tanítása. A papok jelentős részének mindennapi szolgálata azonban kimerült a különböző adományok vagy rendszeres bevételt biztosító alapítványok megbízása alapján végzett magánmisék bemutatásában. Ebben pedig éppen egy fordított, ószövetségi alapon álló gondolat érhető tetten: eszerint a pap által – a gyülekezet nélkül – bemutatott misék érdemszerző jelleggel bírnak, így a pap szolgálatát ez az Isten felé végzett közbenjárás emeli min-

„Egzsztenciánk alapja az evangélium” Bemutatjuk az olaszországi evangélikus egyházat

A kicsi, körülbelül 7000 tagot számláló olaszországi evangélikus egyház gyökereit a reformáció koráig vezeti vissza. Az első, betelepült németekből álló lutheránus közösség Velencében, 1524 körül jött létre. Maga az egyház az addig különállóan, egymástól függetlenül létező gyülekezetek összekapcsolódásával 1949-ben alakult meg. 1961-ben az Evangelische Kirche in Italien (ELKI) államilag elismert egyházzá vált, 1967-ben pedig alapító tagja lett az Olaszországi Protestáns Egyházak Szövetségének (Federazione delle Chiese Evangeliche in Italia – FCEI).

Maguk a gyülekezetek elsősorban az országban élő vagy ideiglenesen ott tartózkodó német evangélikusokat fogják össze, akik általában munka vagy házasság révén kerülnek olasz nyelvterületre. Az olasz anyanyelvű tagok létszáma egyelőre elenyésző. Lelkészeik a német protestáns egyház (EKD) kötelékéből érkeznek, általában hatéves időszakokra. Püspökük nincs, egyházuk élén az öttagú konzisztórium áll, amelynek három laikus és két lelkési tagja van. Utóbbiak közül az egyik az esperes (dékán), aki egyben az ELKI legfontosabb reprezentánsa. Jelenleg Heiner A. Bludau torinói lelkész tölti be ezt a tisztséget. Őt kértük meg egyháza bemutatására.

Hogyan készülnek a reformáció indulása 500. évfordulójának megünneplésére?

Ha a reformációt olyan impulzusként értelmezzük, amely a Jézus Krisztushoz, mint az egyház középpontjához való odafordulásról szól, akkor nem szabad csak a ránk hagyományozott formákhoz ragaszkodnunk, hanem meg kell kérdeznünk, hogy ez az impulzus ma, számunkra mit jelent. Ennek a kérdésnek a tekintetében a szakadás azok között, akik önmagukat Jézus Krisztusra vonatkoztatva határozzák meg, csak botrányként jelenhet meg és a szakadás áthidalása sürgős feladatot jelent. Csdálatos az a tény, hogy a reformáció jubileumára világszerte nem a többi egyháztól való elhatárolásban emlékezünk, ahogyan ez az előző évszázadokban történt, hanem együttműködésben. Váratlan lehetőségek nyíltak arra, hogy az évszázadok óta fennálló feszültséget legyőzzük.

További feladatunk pedig abban áll, hogy Jézus Krisztusba vetett hitet, mint minket hordozó erőt újra felfedezzük és erről tanúságot tegyünk egy olyan világban, ahol egyrészt az általános rezignáltság, másrészt a komplex problémahelyzetek populistá látszatzmegoldásokkal való kezelése terjed.

Milyen konkrét programokat szerveznek a jubileumi évben?

Természetesen nemcsak a katolikus egyházzal dolgozunk együtt. Különböző módokon összeköttetésben állunk az Olaszországban élő többi protestáns egyházzal (valdensék, metodisták, baptisták). Ezekkel az egyházakkal közösen szervezünk egy találkozót, amelyre június 1. és 4. között, Milánóban kerül majd sor. Ez lesz az egyik csúcspontja a reformációi emlékének. Emellett Olaszországon belül és külföldön is számos belföldi és nemzetközi eseményen veszünk részt, például a wittenbergi világkiállításon, a Berlinben tartandó egyházi napokon (Kirchentag), és egy, az olaszországi protestáns egyházak szövetsége által rendezett programon, amelyet október 28-án, Rómában tartanak. Ám a legfontosabbnak azokat a sokszínű rendezvényeket tartom, amelyeket a gyülekezeteink helyileg szerveznek.

Közismert, hogy az előző években a kisebbségi helyzetben élő olasz evangélikus egyház arányait messze meghaladó mértékben részesülhetett az Olaszországban élő emberek adójának 8 százalékos felajánlásaiból (ez a magyarországi 1 %-hoz hasonló támogatási lehetőség, amelyet az adózók az általuk választott vallási felekezetnek ajánlhatnak fel). Az utóbbi három évben azonban ez az anyagi forrás drasztikus csökkenésnek indult. Milyen hatással van ez az egyházuk jövőjével kapcsolatos tervezésre?

Természetesen már évekkel ezelőtt elindult a gondolkodás azzal kapcsolatban, hogy minél takarékosabban és fenntartható módon tudjunk működni. Felmerült az is, milyen eszközökkel lehetne a nagy nyilvánosságot elérni, hogy egyházunk és tevékenységünk jobban a köz-

tudatba kerüljön. Sokkal rosszabbnak tartanám azonban, ha a hiányzó anyagiakról való gondolkodás ahhoz vezetne, hogy fontos kérdésekben – például a nyilvános megszólalásainkban és talán az egyházi életünkben is – mindenekelőtt az emberek elvárásait és kívánságait vennénk irányadónak.

Természetesen hozzátartozik a feladatunkhoz, hogy az emberek elvárásaival tisztában legyünk. De nem feladatunk, hogy úgy prezentáljuk magunkat, mintha szándékunkban állna valamennyi vágyukat betölteni. Egy olyan korban élünk, amikor a politikában egyre előretör a populista irány. És még ha tagadjuk is: nem gondolom, hogy szabadok lennénk a veszélytől, hogy ezeket a populistá elveket a saját területünkön átvegyük.

Ezért szeretném nagyon hangsúlyozni: egzsztenciánk alapja Jézus Krisztus evangéliuma, és nem az emberek adójából kapott hozzájárulás. Ez lehet, hogy banálisnak és leegyszerűsítettnek hangzik, de ez a döntő alapvetés, ha az egyházunk finanszírozási helyzetéről gondolkodunk. És ha ezt valaha elfelejtjenék, akkor lehet, hogy sikerülne megtöbbszörözni a bevételeinket, de nem lennénk egyház többé. Ezzel ellentétben én azt hiszem, hogy az evangélium üzenetével, amelyet továbbadunk, meg tudjuk szolgítani az embereket, akár azzal kapcsolatban is, hogy támogassanak minket.

Miért tartják fontosnak a kapcsolattartást más külföldi egyházakkal, például a magyarországi, a szlovéniai vagy az ausztriai evangélikus egyházzal?

Egyházként kapcsolatok sokoldalú hálózatába vagyunk bekötve. Szükségünk van ezekre a kapcsolatokra! Mert ezeken keresztül – különböző mértékben – anyagilag és ötletek szintjén is tudjuk támogatni egymást, segítséget és impulzusokat kapunk és adunk.

Hogyan látja egyháza helyzetét a 2017. évben?

Egy egyház, amely újra felfedezi az evangéliumot, mint egzsztenciája alapját: ez lehet egyházunk helyzete a 2017. évben. Az evangélium egyszerre jelent ajándékot és feladatot. Ingyen kapjuk, ezért ajándék. Tovább kell adnunk, ezért feladat. Ez a kettő együttesen teszi ki az egyházi életet. És talán arra kellene koncentrálni a fáradozásainkat, hogy ez az ajándék hogyan érkezhessen meg igazán hozzánk, nehogy üres tevékenykedéssel fáradjunk ki magunkat.

Hol állunk a 2017. évben? A válasz erre a kérdésre sok-sok egyedi mozaikkövecséből tevődik össze, amelyek együtt egy kicsi, de nagyon élő egyház képét adják ki, amelyben olasz és német kulturális gyökerekkel rendelkező, a reformáció hatását hordozó emberek Jézus Krisztusba vetett hitüket megélik.

Lehetőségeink szerint válaszolunk a jelen kihívásaira, úgy a politikai és a társadalmi életben, mint a személyes mindennapjainkban. Közösségi életünket demokratikus alapelvek szerint szervezzük, értékeljük a nyitottságot és az átláthatóságot, erőnket pedig az evangélium ígéreteiből meritjük, amelyek megszabadítanak minket a hamis kötődésektől; és bízunk a Szentlélek vezetésében.

Adámi Mária

Nyugdíjasként ma is szolgál

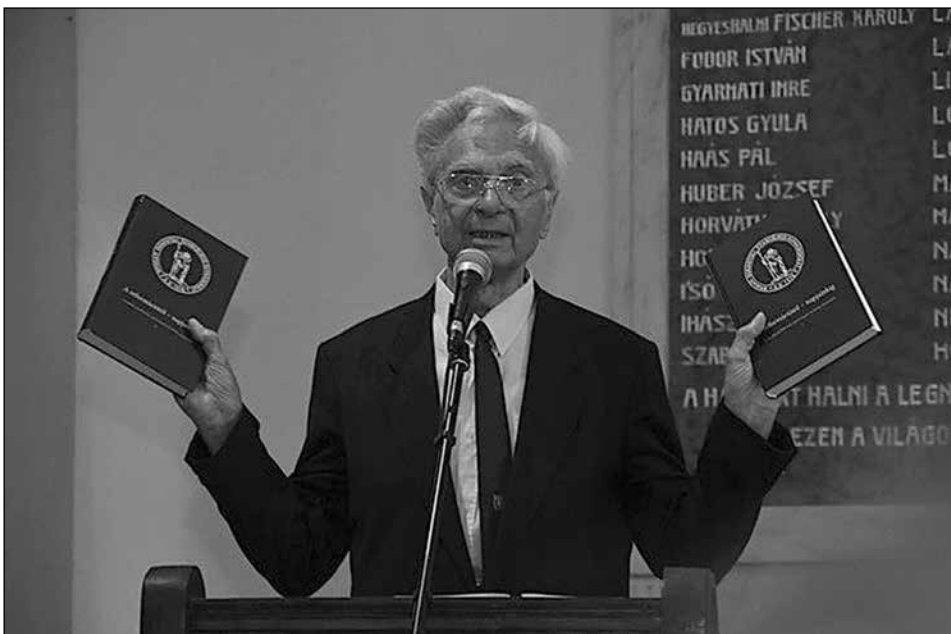
Pilisen szolgált harminchét évig, esperesnek választották, a teológián egyháztörténetet tanított, Kőszegen iskolalelkész volt, Vas megyében több gyülekezetben helyettesített. Keveházi László nyolcvankilenc éves, feleségével Budapesten él, a nyugdíjas lelkészotthonban.

Keveházi László a gimnázium elvégzése után a nagyvárad Hadapródiskolába került, katonatiszt akart lenni. A második világháborús front kiteljesedését követően alma materüket Ausztriába menekítették, ahol a szövetségesek fogságába estek. Édesapját bebörtönözték, otthonukat elvették. Édesanyja javaslatára kereste fel Sztéhlo Gábort, a gyermekmentő missziót folytató evangélikus lelkészt.

– Gábor bácsi a zsidó gyerekeket mentette, de a háború után mások is bekerültek. Azt gondoltuk, kellene valamit alkotni, kitaláltuk a Gaudiopolis nevű államot, engem választottak meg a gyermekköztestársaság első „miniszterelnökének”. Az volt a feladatunk, hogy kicsit fellendítsük az ifjúság életét. Aztán elkerültem Gyenesdiásra, ott történt az életemben a „váltó váltás”.

Szeretett volna a teológiára menni, de apja helyzete miatt először nem vették fel, 1950-ben igen. Mindent szívesen hallgatott és tanult, de már akkor kialakult benne, hogy a történelem áll hozzá a legközelebb. A teológia elvégzése után Békéscsabára került, onnan egy kis faluba, Gerendásra. Felkereste Nagybockai Vilmos lelkész. Elmondta, hogy ő nem folytathatja Pilisen a lelkészi szolgálatát, Keveházi László mehet a helyére. Így került feleségével együtt a pilisi gyülekezetbe, ott szolgált harminchét évig, 1958-tól 1995-ig.

– Akkoriban a pilisi a legnagyobb falusi gyülekezetek közé tartozott, körülbelül 6000 lélekkel. A legnehezebb időben, az 1950-es években is folyamatos volt az iskolai hitoktatás, tanítottuk az evangélikus gyerekeket. Sokan jártak templomba, minden reggel volt istentisztelet, télen a gyülekezeti teremben, rengetegen jöttek az ünnepi alkalmakra, sok temetés, esküvő, keresztelő. Gazdag volt az ifjúsági élet, megszületett az Izsóp együttes. Péntekenként tartot-

tuk az ifjúsági órákat. Egy alkalommal oda álltak elé a fiatalok, hogy szombaton is szeretnének órát. Azt válaszoltam nekik, jó, ha vasárnap jöttek a templomba.

Keveházi Lászlót 1977-ben megválasztották a Pest megyei egyházmegye esperesének, korábban annak helyetteseként szolgált. A legnagyobb egyházmegye volt akkor, 31 anyagyülekezettel, szórványokkal. Minden három évben meg kellett látogatni a gyülekezeteket, az esperesi vizitációt becsülettel végezte, sorolta. Háromszor választották meg, három ciklusra. Az esperesi munka nagy feladatot jelentett, ráadásul a felesége is gyakran volt távol, járta a világot, konferenciákon vett részt: Keveháziné Czégényi Klára az ökumenikus tanács női osztályának elnöke volt.

1989-ben, amikor Fabiny Tibor – legjobb barátja – infarktust kapott, megkérte őt, hogy helyettesítse a teológiai akadémián. Bár mindig az egyháztörténet érdekelt, azt mondta, tudása nagyon messze volt Fabiny Tiborétól. 1989-től 2007-ig tanított a teológián. Feleségével Kőszegre költözött, onnan járt hetenként az előadásokra, vonattal utazott. Rábízták a szomszéd gyülekezetet, Nemescsót, ahol a templom renoválása, Acsádon a gyülekezeti terem építése is ebben az időszakban tör-

tént. Kőszegen visszakapta az egyház a leánygimnáziumot – felesége még ott érettségizett –, szükség volt iskolalelkészre. De nemcsak az iskolában, hanem az egész megyében szolgált; ment, ha hívták, helyettesített, megismerte egész Vas megyét. Szép időket éltek, emlékezett vissza Keveházi László.

A tizenhat kőszegi év után Budapestre költöztek, az elmúlt években a Sarepta Budai Evangélikus Szeretotthonban élnek. Keveháziék tavaly ünnepelték hatvanadik házassági évfordulójukat. Nagy családjuk van: három lányuk, kilenc unokájuk, várják a második dédunokát. Kati lányuk könyvtáros, a Szegei Tudományegyetem könyvtárának főigazgatója, Márti lányuk óvónő, a pilisi gyülekezet kántora, Klári lányuk a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnél dolgozik.

Keveházi László nyolcvankilenc éves, nyugdíjas lelkészként még szolgál az otthonban és a pesthidegkúti gyülekezetben. Ha felkérlik, megemlékezéseket, előadásokat tart. Legközelebb júniusban, Sztéhlo Gáborról.

– Nagyon szerettem őt. Mondhatom, hogy a második édesapám volt, életmentő, amit tett. Amikor megláttam Gábor bácsit, minden félelmem szinte egyszerre eloszlott. Végig sem tudtam mondani, amit szeretnék, Gábor bácsi azt mondta: „Itt a helyed.” **Balla Emőke**

Kedves kisebb és nagyobb Olvasóim!

A Dunántúli Harangszó tavaszi száma óta hosszú idő telt el: negyed év! Ami akkor elkezdődött, azóta nagy változáson ment át. A földbe vetett magocskákból előbújt növények sokat nőttek. A fák nemcsak kilombosodtak, de virágba is borultak. Sőt! Már meg is lehet kóstolni a korai cseresznyét, földiepret.

Azt azonban a legtöbben nem is sejtik, hogy milyen picurka magból lesz a fejes saláta, a sárgarépa, vagy a retek. Iskoláskorom kezdetén én sem tudtam, de mindig nagyon érdekelt a kertészet. Igen kíváncsi voltam például arra: milyen növényen teremhet a lencse. Képet nem láttam róla, de elgondoltam, hogy ha kérek Anyukámtól egy szemet, elvetem cserépbe, ki fog kelni, megnő, és akkor megláthatom majd. Így is tettem. Kis lencsém szépen betakargattam földdel. Úgy gondoltam, olyan ez neki, mint mikor Édesanyám lefektet aludni, és betakar. Az én kis lencsém sokáig aludt. Végül, úgy két hét után elkezdett „kitakarózni”. Az azonban, ami kibújt, egyáltalán nem hasonlított arra, amit elvettem. Apró, hegyes kis levélkék nőttek ki puha zöld száron egymás után. Kis kapaszkodó kacsokat nyújtogattak, míg végre, egyik levélke tövében megjelent egy kicsi, fehér, pillangós virág. Boldog voltam! Sokat vártam, mi lesz! A kis virág egy hét múlva apró, lapos kis hüvellyé vált, és benne egyszer csak kidomborodott két kis lencse alakja. No, ez már majdnem olyan, mint, amit elültettem! Egy szemből kettő lett!

A kertben, a szántóföldön azonban ennél nagyobb, erőteljesebb növények fejlődnek. Több virágot nevelnek, és a hüvelyekben is jóval több magocskára lesz. (Persze, csak akkor, ha nem maradnak a vetőmagos zacskóban!)

Amikor elvetjük, nem gondolunk arra, mi lesz a mag sorsa. A nedves földben a héja felpuhul, belseje lassan átalakul az új növénykévé. Ha keresnéd, már nem találád meg, amit elvetettél. Egymaga volt, semmivé vált, de sok termés lett belőle. Ugyanígy egyetlenegy őszibarackmagból lesz évek alatt kis fácska; korán tavasszal gyönyörű, rózsaszínű virágokkal, melyekből sok-sok finom gyümölcsöt szedhetünk le.

Évről évre láthatod, tapasztalhatod Jézus szavait valóságosan: „Ha a búzaszem nem esik a földbe, ... egymaga marad, de ha meghal, sokszoros termést hoz”. (Jn12,24) Ebben az igében Jézus önmagáról szolt. Meghalt a kereszten, feltámadt húsvétkor. Élete árán megmentette és összegyűjtötte Isten szétszóródott és halálos veszedelembre került gyermekeit, hogy visszavezesse őket a mennyei Atyához. Az Ő halála sok-sok ember megmenekülése. A mienk is!

A kis kúpos fenyő története

Két évvel ezelőtt karácsonyra egy kedves ismerősöm egy kis kúpos fenyővel ajándékozott meg; alig 20-25 cm-es növényke, csinos cserépben. Ő maga volt a karácsonyi dísz. Örömmel telt meg a szívem, mikor a kinti, zord idő ellenére, odabent finom, kis apró tűlevélkéivel valódi, karácsonyi üzenetet hozott: picike kezdetben nagy fenyőfa reménysége. Mivel nem értettem hozzá, rögtön megnéztem az interneten, hogyan kell vele bánni. „Két hétnél hosszabb időt nem bír ki fűtött helyen. Szüksége van párás levegőre, amely enyhén mozog...” No, hamarosan megkezdődött kis fenyőm napi vándorlása. Nappal ki az erkélyre – ha mínusz 6 foknál hidegebb van, – éjjelre vissza a lakásba. Mikor kitavaszkodott, állandó helyét félárnyékban biztosítottam. Kis rügyecskeiből apró, zöld pamacsok, majd kis hajtások jöttek elő. Ősszel azonban minden gondozás ellenére túlelevei egyszer csak elvesztették fényüket, rozsdásakká váltak, és hozzájuk érve azonnal lehullottak. Pedig nem lombhullató fenyő ez! Szomorúan nézegettem: kis kúposom aligha nem meghalt! De azért nem dobtam ki; néha megöntözgettem. Észrevettem, hogy kis ágacskáik végén egy-egy kis könnycsepp csillog. Van benne még valami élet. Talán azt siratja. Teljesen kopasz lett. Már meg is beszéltem a leánnyommal, hogy elviszi és elülteti a kertjében; az lesz a temetője.

Egyszer csak: láss csodát! Megszáradt, összeaszalódott kis rügyei elkezdtek gömbölyödni, kitelni, majd kipattanni! Az én kis halott, kúpos fenyőm új életre kelt! Ezzel húsvéti örömhírt is továbbított: Istennek van hatalma új életre kelteni a halálból! „Aki feltámasztotta a Krisztus Jézust a halálból, életre kelti halandó testeteket is a bennetek lakó Lelke által.” (Róm 8,11b)

Fejtsétek meg az alábbi rejtvényt! A számok helyére a megfelelő betűt beírva kapjátok meg az egész mondatot!

Az elvesztett /6/1/4/7/1/8/1/10/11/, a halálból /12/5/1/13/8/1/ /9/14/2/.

1=e, 2=z, 3=a, 4=g, 5=l, 6=m, 7=k, 8=r, 9=h, 10=s, 11=i, 12=é, 13=t, 14=o

Rác Miklósra, Édesapámra emlékezem

Talán megengedik nekem az olvasók, hogy egy kicsit másként emlékezzem most Édesapámra, Rác Miklós lelkészre, mint általában megemlékezni szokás. Nem szeretnék életrajzi adatokat sorolni, csak a legfontosabbakat. 1938. május 21-én született, 1963-tól 2004-ig végezte lelkészi szolgálatát a segédlelkészi szolgálat után mindvégig Nádason. Míg mennyei Atyja 2017. március 12-én hívta mennyei országába szolgáját. De a száraz életrajzi adatoknál talán fontosabb az, amit élete során tett nemcsak mint Isten hivatalos szolgálója, hanem mint mennyei Atyánk életében elvégzett munkájáért hálás gyermeke. Mint lelkész, minden általa elérhető módon igyekezett hirdetni az értünk cselekvő Istent az embereknek. Ezért kezdte el az őrimagyaródsi nyári táborok, vagy éppen a nádasdi asz-szonytalálkozó meg szervezését a 41. éven át végig iskolákban tartott hitoktatás mellett. De ezért tanulta meg idősebb kora ellenére a számítógép használatát is, hogy több, mint 10 éven át nyugdíjba vonulása után is minden vasárnapra készüléshen segítse gondolataival a lelkészárszak ígéhírdetési szolgálatát.

A „hivatalos szolgálatán” túl is Isten munkájának hirdetése volt célja. Fafaragásai is ezt hirdették a régi fafaragó mesterek jelképrendszerét felhasználva. Nemcsak szépségével hirdeti a nádasdi templom oltára, vagy éppen a kop-

jafák és más faragásai Isten dicsőségét, hanem a megfaragott minták is Isten dicsőségét hirdető jelentést hordoznak. Sokszor tapasztalhattam családtagként, hogy amit a szószéken hirdet, azt minden igyekezetével megélni is próbálja a hétköznapiakban. Igyekezett olyan szeretettel és segítséggel fordulni felém – de mások felé is –, mint amilyen kegyelemmel őt hordozta mennyei Atyja. Számomra ennek példája, hogy amikor egy-egy tervemet elmondtam neki, csak hallgatott. Amikor megkérdeztem, hogy mi a véleménye, néha azt kellett mondania: „Fiam, nem értek egyet

vele. De ha te ezt akarod, segítek.” És mindenben ott volt, amiben tudott. Jókedve építette mások örömét. Komoly szavai elgondolkodásra hívtak sokakat. Mindig tisztelettel figyeltek rá nemcsak az unokák, hanem a gyülekezeti gyerekek is.

Amikor minderre, és ennél sokkal többre is emlékezem Édesapámmal kapcsolatban, valószínűleg elfogult vagyok. Mint gyermeke mindig felnéztem rá. Talán éppen ezért is volt meglepő számomra, hogy maga nem ragaszkodott tekintélyéhez. Ha kellett, elismerte hiányosságait, és szívesen tanult fiától és másoktól is. Ha tehetett, sokat volt együtt másokkal: barátokkal, ismerősökkel, családtagokkal. Nyugdíjas éveit arra is használta, hogy Édesanyámmal együtt végiglátogassa, és minél több időt töltsön mindazokkal, akikkel aktív szolgálata

idején nem volt lehetősége a rendszeres találkozásra. Fontos volt számára a személyes kapcsolat, amit szereteteivel halála pillanatáig megélhetett.

Emlékszem rá, és figyelem tanítását, melyet megőrzött sok számítógépre vetett szó és mondat. Vagy éppen a halála előtt megjelent ígéhírdetési kötete, melynek címe szolgálatának és életének mottója is lehetne: „Az élet az éltető Isten cselekedete.” Adja meg Urunk, hogy élete, példája és munkája Istenre mutató lehessen gyülekezeti tagok és családtagok életében mindenkor!

Rác Dénes lelkész

Gyülekezeti anekdota

Principális (SZ.L.?) és segédlelkésze (R.M.?) szinte együtt indultak vasárnap délután a hegy felé. Egyik sem volt beszédes ember, így belemélyedve gondolataikba, hosszan mentek szótlanság egymás mellett. A Kissomlyó persze csak a helyieknek hegy, de a tetejéig így is eltelt vagy fél óra. A fenti nagy útelágazásnál is együtt fordultak a völgyben fekvő falu irányába. Néhány tíz méter után aztán a principális szólalt meg először. „Hát, te hova tartasz?” – hangzott a kérdés. Gyorsan kiderült, hogy nemcsak egy irányba, hanem egy helyre is indultak délutáni könyörgésre.

Azon a napon a maroknyi gyülekezet nagy örömére, két élő ígéhírdetést hallgathatott.

Lejegyezte: KGY

50 nap 500 év JUBILEUMI PROGRAMSOROZAT

SZEPTEMBER 10. Családi nap, Zalaistvánd
SZEPTEMBER Szüretelők istentisztelete, Zalaistvánd
SZEPTEMBER 23. Zenei találkozó és hangverseny, Zalaistvánd
OKTÓBER 7. Hálaadó nap és énekkari találkozó, Pakod
OKTÓBER 15. Hálaadó nap, Zalaszentgrót
OKTÓBER 21. Kemenesaljai találkozó, Zalaistvánd
OKTÓBER 29. Ökumenikus Reformációi Istentisztelet, Zalaszentgrót
OKTÓBER 31. Ökumenikus Reformációi Istentisztelet, Zalaistvánd

HELYSZÍNEK:

- Zalaistvánd, Arany J. tér 2.;
- Zalaszentgrót, Kossuth L. u. 13.;
- Pakod, Csány László utca 2.

Kossuth rádióban a zalaistvándi gyülekezet istentisztelete

.....
2017. június 11-én Szentháromság vasárnapján 10 órától istentiszteletet közvetít a Kossuth Rádió Zalaistvándról. Közreműködik a gyülekezet énekkara, Bolla Krisztina kántor vezetésével, és az Evangélikus Központi Fúvós-együttes zalaszentgróti tagozata Johann Attila vezetésével.

Igét hirdet:

Koczor György lelkész.

Augusztus 20-án, vasárnap 17 órakor magyar-német kétnyelvű istentiszteletet tartunk egyháztörténetünk fontos helyszínén, a soproni Eggenberg-ház udvarán. (Szent György u. 12.)

Igét hirdetnek:

**Szemerei János püspök és
Manfred Koch burgenlandi szuperintendens.**
Innen folytatja útját Wittenbergbe az Evangélikus Motorosok Köre.
Mindenkit szeretettel várunk!

RAJZPÁLYÁZAT „500 éves a lutheri reformáció”

A Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség rajzpályázatot hirdet óvodás, általános iskolai és középiskolás tanulók részére.

A pályázatra olyan alkotásokat várunk, amelyek híven mutatják be Luther Márton életét és korát, illetve a lutheri reformáció ma is érzékelhető hatását.

Pályázati megkötések:

- A pályamű A/4 formátumú, bármilyen technikával készített alkotás lehet
- A művek hátoldalán kérjük feltüntetni az alkotás címét (Csak a címet!)
- Lezárt borítékban kérjük mellékelni az alkotó nevét, életkorát, lakcímét, telefonos elérhetőségét, email címét, óvodája/iskolája nevét, címét.
- A lezárt borítékra rá kell írni a mű címét!

Beküldési határidő: 2017. június 30.

Beküldési cím: Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség 8932 Zalaistvánd, Arany János tér 2.

Eredményhirdetés 2017. szeptember 10-án délután, melyre személyre szóló meghívót küldünk

A pályázat elbírálása:

- A pályamunkákat szakmai zsűri értékeli
- A pályázaton résztvevő alkotásokat 2017. szeptember 10 – október 31. között kiállításon mutatjuk be.

JÓ ALKOTÓMUNKÁT KÍVÁNUNK!

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: **Szemerei János püspök**

Főszerkesztő: **Kovács László**

Telefon: +36 20/824-2869

Email: kovacs.laszlo312@upcmail.hu

Szerkesztés, terjesztés: **Koczor György**

Telefon: +36 20/824-3444

Korrekció: **Miklósné Jancsó Hanna**

A szerkesztőség címe: 9401 Sopron, Pf. 268

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Megrendelhető: E-mail: gyorgy.koczor@lutheran.hu

Postacím: 8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám:

UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről: IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025

Készült az Asperján Nyomdában

Tördelés: **RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót**

A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770

A hátoldalon a magyargencsi templom harangja látható.

